

Historische Kring Eemnes



juni 2004 jaargang 26, nr. 2

Verschijnt viermaal per jaar

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder

Bestuur

Voorzitter:

mw. L. van Eijle, 035-5882835

Vice-voorzitter:

H. van Hees, Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes, 035-5389849

Secretaris:

R. van der Schaaf, Hasselaarlaan 46
3755 AW Eemnes, 035-5386094

Penningmeester:

J. Frantsen, 035-5310442
HKE-Girorekening nr. 2080362
HKE-Rabobank nr. 315911425

Leden:

R. Ruizendaal, 035-5382945
mw. M. van der Schaal, 035-5317093
J. Smids, 035-5387572
J. van Wijk, 035-5314689

Ledenadministratie

mw. B. van Wijk-Blom, 035-5314689,
Raadhuislaan 39, 3755 HA Eemnes.
Lidmaatschap leden € 14,- p.j.,
incl. kwartaalblad, excl. verzendkosten.
Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.
Opzegging alleen schriftelijk en voor
1 december.
Losse nrs. € 4,- excl. verzendkosten

Redactie

Eindredacteur: Joop Smids

Opmaak: Hans van Gelder

Type- en correctiewerk: Marijke Achthoven, Bertie v. Wijk-Blom

Redactieadres/advertenties

Graanoogst 3,
3755 HN Eemnes, 035-5387572

Druk

Drukkerij Van Wijland bv - Laren

Het geheel of gedeeltelijk overnemen
van artikelen is slechts toegestaan na
toestemming van de redactie

Internet HKE-actueel

www.regioplaza.nl
+ VerenigingenPlaza, + Cultuur

Werkgroepen

Biblio/topografie:

P. Kaarsgaren, Willemserf 78, 5386676

Dialecten:

L. van Eijle, 5882835

Genealogie:

H. van Hees, Kerkstraat 15, 5389849

Klederdracht Eem- en Gooiland:

J. Eggenkamp, Wakkerendijk 84,
5387265

Monumenten:

M. Beel, Plantsoen 9, 5313290

Tentoonstelling:

M. v.d. Schaal, Watersnip 14, 5317093

Inhoud

Oudheidkamer	51
Foto's feestavond	52
Interview met de burgemeester (<i>G. en E.</i>)	53
Groot Eemnes (<i>Bert Snel</i>)	55
Even voorstellen: de schrijvers van 'Nieuwbouw Eemnes'	56
Nieuwbouw 1965, o.a Raadhuislaan (<i>Rom v.d. Schaaf</i>)	58
Nieuwbouw 1967, o.a. Rozenburg- en Parklaan, (<i>Jan Delfgou</i>)	72
Nieuwbouw 1969, Ploeglaan, Klaproos (<i>Jaap Groeneveld</i>)	88
Nieuwbouw 1972-'73, Fazantenhof (<i>Henk v.d. Horst</i>)	101
Gevraagd: medewerkers fotoarchief	116
Het Eemnesser dialect	117
In memoriam Henny van Raaij	119
Wie doet er mee? Wie weet ervan?	
Inleveren kopij voor het volgende nummer	120

Van de redactie

In dit jubileumjaar van de HKE geven we in een extra dik nummer voorrang aan het recente verleden van Eemnes. Het gaat over één van de meest ingrijpende veranderingen in het bestaan van onze stad. We spreken over de jaren '60 begin '70. Een kleine agrarische gemeenschap zou in die periode uitgroeien tot een stad waar nieuwkomers hun woning vonden en vrije tijd konden besteden terwijl zij hun werk buiten de stadsgrenzen hadden.. De woningbehoefte was in die tijd groot en Eemnes was bereid daar wat aan te doen. De toenmalige burgemeester De Bekker van Eemnes droomde van een stad van tenminste 20.000 inwoners. Dat niet iedereen die in aanmerking kwam voor een woning

een vreugde dans maakte wordt duidelijk als u dit nummer leest.

De HKE heeft vier 'nieuwkomers' van de periode 1960-'70 uitgenodigd hun bevindingen van voor-, tijdens en na hun komst in Eemnes te beschrijven. Voor een grote groep van onze leden zullen het herkenbare verhalen zijn daar zij zelf tot die 'nieuwkomers' van toen behoren.

Voorafgaande aan de vier verhalen vindt u een korte beschrijving van de betreffende auteurs, een krantenknipsel met een door de redactie ingekort interview met burgemeester De Bekker en een herinnering van Bert Snel over hoe het vóór de nieuwbouw was.

Joop Smids

Oudheidkamer

Op 17 april werd in de Oudheidkamer van Eemnes de
tentoonstelling:

"Historische Kring Eemnes 25 jaar"

officieel geopend.

Op deze tentoonstelling is te zien
wanneer en waarom "de Kring" is
opgericht, wie de werkers van het
eerste uur waren en hoe "de Kring"
zich verder heeft ontwikkeld.

Men kan alle boeken die in de 25
jaar zijn uitgegeven bekijken. (velen
zijn nog te koop).

Ook een aantal schenkingen zullen
worden getoond.

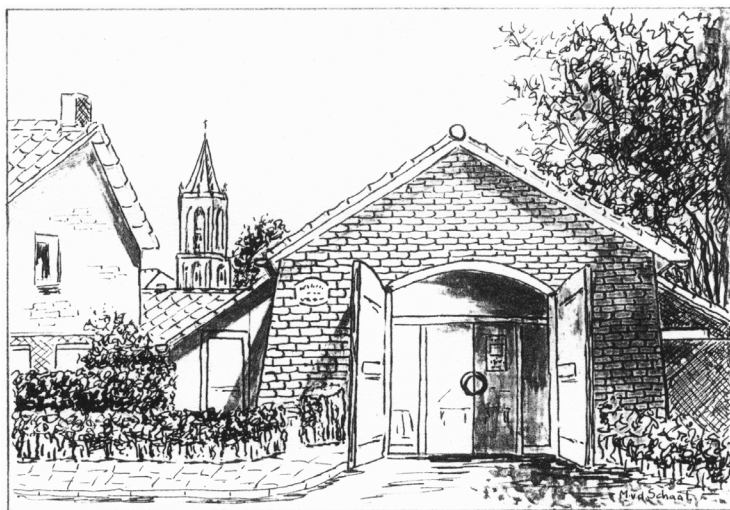
Verder zijn er heel veel foto's te
zien van allerlei gebeurtenissen en
feesten, vooral de zo bekende Eem-
nesser optochten zijn het bekijken
waard.

Van de vele tentoonstellingen die
gehouden zijn in de Oudheidkamer
is een aantal met foto's van openin-
gen e.d. uitgelicht.

We hopen dat deze feestelijke ex-
positie veel bezoekers zal trekken.

De tentoonstelling is te zien tot eind
september.

Mary van der Schaal



Oudheidkamer Eemnes
Raadhuislaan 2a
Telefoon 035 - 5382375

Geopend:
zaterdag van 14.00 - 16.00 uur
Toegang gratis

HKE-51

TE BESTELLEN

Foto's van de feestavond op 16 april jl



We hebben ook een beetje historie gemaakt op 16 april jl. toen we op De Deel feest vierden i.v.m. het 25-jaar bestaan van de Historische Kring Eemnes.

Het merendeel van de aanwezigen is op de foto gezet in de ouderwetse klederdracht van Eemnes.

De meeste van die foto's zijn goed gelukt. Ze gaan ons archief in om later te kunnen nagenieten van dit jubileum.

Als u het leuk vindt om in het bezit te komen van één of meerdere foto's van de feestavond, dan kan dat.

De foto's worden momenteel tentoongesteld in de Oudheidkamer, Raadhuislaan 2a in Eemnes. Iedere zaterdag geopend van 14-16 uur.

Daar kunt u de foto's bekijken en ook meteen bestellen.

Henk van Hees



HKE-52

Eemnes: de overflow voor volgebouwd Gooi

Gooi en Eemland 20 Nov. 68

„Buitengewoon boeiend”, zegt burgemeester A. C. H. N. M. de Bekker van Eemnes, wanneer wij hem vragen naar zijn ervaringen als burgemeester na vier dienstjaren in deze gemeente. „Buitengewoon boeiend. In onze gemeente hebben wij een ruime schakering in de politieke partijen. Er zijn in totaal 5 fracties. Dat prefereer ik boven één grote partij, die het politiek voor het zeggen heeft, zodat kleine persoonlijke belangen een rol gaan spelen.” Wij zitten tegenover burgemeester De Bekker in zijn kamer van het Eemnesser raadhuis. Een vrij kleine kamer, niet representatief voor de eerste burger. Wij maken daarover een opmerking. „Onze gemeentelijke administratie is uit zijn jasje gegroeid”, zegt hij „In dit kleine raadhuisje, dat wel toereikend was voor een kleine plattelandsgemeente, kunnen wij al lang niet meer alle gemeentelijke diensten onderbrengen. Nu wij in Eemnes zo snel gaan groeien zal er straks een meer waardige behuizing voor het gemeentelijke apparaat moeten komen.”

„Zult u dat nog meemaken?” „Wie weet”, zegt hij „we maken een heel snelle ontwikkeling mee”. De telefoon onderbreekt ons gesprek. Burgemeester De Bekker neemt het toestel van de haak. Hij houdt ervan, zoveel mogelijk de mensen persoonlijk te woord te staan. Het is een vraag in het stedenbouwkundige vlak. Er komen die morgen nog meer telefoontjes over hetzelfde onderwerp. In Eemnes staat planologie op het eerste plan. Het is het gesprek van de dag.

Aanwijzingen

Toen u vier jaar geleden tot burgemeester van Eemnes werd benoemd, waren er toen reeds aanwijzingen, dat deze agrarische gemeente tot een grote woongemeente zou gaan uitgroeien?” is onze volgende vraag. „Nee, daar had ik geen flauw idee van. Wel ging de ontwikkeling toen al snel. Er wordt nu reeds veel gebouwd in Eemnes. In 1964 telde het dorp 2800 zielen; nu zijn het er al 3550. Er zijn 350 nieuwe woningen gebouwd en Philips heeft er nog 130 aangevraagd. Dat Eemnes met Bunschoten en Soest door de provincie Utrecht is aangewezen om de overflow (overloop) uit het Gooi op te vangen, daarvan was vier jaar geleden nog niets bekend”.

„Is Eemnes uw eerste burgemeesterspost?” „Ja, voordien was ik werkzaam in de gemeentelijke administratie. Ik stam uit een burgemeestersfamilie uit Brabant dichtbij Den Bosch. Mijn grootvader was burgemeester, mijn ooms en ook mijn broer is burgemeester”. „U bent dus van huis uit Brabander? Aan uw spraak zou men dat niet horen” „Nee dat zeggen er meer. Toch, wanneer ik weer op eigen terrein ben in Waalse Dijk spreek ik een hartig woordje Brabants mee”. Na zijn schooltijd kwam de heer De Bekker te werken op de secretarie van Vuren in Gelderland. Later ging hij naar Voorhout bij Leiden, waar hij vier en dertig jaar achtereenvolgens als gemeente-ambtenaar heeft gewerkt, het laatst als gemeente-ontvanger gecombineerd met de functie van directeur van het waterleidingsbedrijf. „Ik heb daar de administratie gecentraliseerd, wat me veel voldoening heeft gegeven”. Op 52-jarige leeftijd tijdens het ministerschap van mr. Toxopeus werd hij tot burgemeester in Eemnes benoemd.

Vooruitzien

De raad en het college van burgemeester en wethouders zagen in 1964 reeds, hoe de gemeenten van het Gooi naar een uitweg zochten, om hun over-



Burgemeester A.C.H.N.M. de Bekker

tollige bevolking huisvesting te verlenen. Eemnes wilde niet passief blijven. Wel is men in deze gemeente van oordeel, dat het niet aangaat, om naar Eemnes de woningwetbouw af te schuiven, die de nabuurgemeenten verwaarloosd hebben. Een handicap, om tot samenwerking te komen, vormt de provinciale grens, die Eemnes administratief van het Gooi afsnijdt. Deze grens is historisch vastgelegd en daarover zijn in het verleden hele veldslagen geleverd. Maar de woningnood in het Gooi vond eindelijk een willig oor in het gebouw Achter de St. Pieter in de stad Utrecht, waar Gedeputeerde Staten van Utrecht zeten. Op eigen initiatief liet het gemeentebestuur van Eemnes een structuurschets ontwerpen door het bureau Van Embden, Choisy, Roorda van Eysinga, Smelt en Wittermans te Delft, hetzelfde bureau, dat ook het bestemmingsplan van de gemeente Soest heeft ontworpen. „Ik kende professor Van Embden nog uit de onderduiktijd”, zegt burgemeester De Bekker. „Toen reeds had ik veel bewondering voor hem. Van hem leerde ik, wat verzet betekent. Na de oorlog namen wij weer contact met elkaar op. Het bureau Van Embden heeft voortvarend gewerkt. Binnen het jaar lag een structuurschets op tafel, gebaseerd op

een bevolkingstoename in deze gemeente tot 20.000 zielen. Het plan omvat de bouw van ruim 5000 woningen te bouwen tussen de Wakkerendijk en de Gooiergracht, gescheiden door de Laarderweg, die Eemnes met Laren verbindt. Op 25 april 1967 werd het college van B. en W. uitgenodigd om in Utrecht met Gedeputeerde Staten over de toekomst van Eemnes te komen praten. G.S. was met stomheid geslagen, toen wij een compleet concept structuurplan op tafel legden. Wij kregen opdracht van G.S. om in overleg met de provinciale planologische commissie een structuurnota op te stellen, waarbij rekening werd gehouden met een toename van 4000 à 5000 woningen. De definitieve nota is deze zomer gereed gekomen en het voltallige gemeentebestuur is de nota in Utrecht gaan aanbieden. Deze structuurnota kan worden beschouwd als basis en uitgangspunt van het komende bestemmingsplan”.

Laagbouw

„Hoe denkt men over hoogbouw?” Een penibele vraag waarop wij 'n afdoend antwoord krijgen. „Groot-Eemnes wordt een tuindorp met een zeer aantrekkelijke aankleding. Het zal hier goed en prettig wonen worden. Daarin is voor hoogbouw geen plaats. Wij denken eerder aan veel groenvoorziening en in het hart van de nieuwe gemeente een soort city, waar vele activiteiten samenkomen. In samenwerking met de plaatselijke middenstand wordt gewerkt aan de stichting van een winkelcentrum. In dit centrum hoort ook een nieuw raadhuis thuis, een politiebureau, postkantoor, gebouw voor de Kruisverenigingen etc. Ik heb zelf ook een idee in mijn achterhoofd maar dat is een privé-gedachte: een ontmoetingscentrum met een grote overdekte markthal, waar alle mogelijke activiteiten samenkomen. Het zou in een halve maan gebouwd kunnen worden. Het toekomstige centrum zal komen aan de Laarderweg in het midden van de nieuwe vestiging.

Dit is een gedeelte van een interview met burgemeester De Bekker, verschenen in de Gooi- en Eemlander van 28 november 1968.

Groot Eemnes

BERT SNEL

Eind jaren vijftig ging Eemnes echt uitbreiden en zou er gebouwd worden achter de Mariaschool. Daar in het meest zompige deel van Eemnes, een drassig gebied met daarin een kronkelende sloot, eigenlijk meer een soort beekje met daarin allerlei opborrelende bronnetjes van roestkleurig ijzerhoudend water. Het was het kwelwater van het Gooi dat hier omhoog kwam. Het had als gevolg dat de “Vils “ zoals die sloot genoemd werd ‘s winters bijna nooit helemaal dicht vroom, en dat heeft menige schooljongen natte voeten opgeleverd. En juist op die plek wilde de gemeente huizen gaan bouwen.

Volgens de oude boeren was het “gekkenwark om huizen te gaan bouwen in die natte zoi.” En ze leken nog gelijk te krijgen ook want het water klotste het grootste gedeelte van het jaar onder de vloeren van de huizen op de Jonkheer C Roëlllaan, een probleem dat pas veel later werd opgelost door het aanleggen van drainering. Voor ons als schooljongens was het een groots gebeuren die nieuwbouw van al die huizen achter onze school. Naast onze School met de Bijbel, die stond op de plek waar nu de Rabobank en het plein zijn, was een karrenspoor naar de weilanden. Daardoor konden we naar de bouwplaats van de huizen aan de Raadhuislaan gaan.

De bouwputten waren uitgegraven maar het was toen zeker een natte periode want alle bouwputten stonden vol met water. Het was voor ons als schooljongens natuurlijk een prachtige speelplaats en we gingen er dan ook nog even voor schooltijd naar toe. Er stond een handkar en die werd het water ingereden en was een prachtig vlot om mee te varen. Maar door deze waterpret werd de tijd vergeten en kwamen we veel te laat bij school terug en dat kostte ons een pets om de oren en een paar middagen schoolblijven maar het was de moeite meer dan waard geweest. Ook was het bouwterrein de plek waar de ruzie tussen de RK Mariaschool en onze school werd uitgevochten. Het is een keer gebeurd dat we de toevlucht moesten nemen in een keetwagentje en dat de bakstenen ons om de oren vlogen. Gelukkig werd er niemand geraakt en zo’n plaatselijke oorlog was na een dag ook al weer over en dan werd er weer gewoon met elkaar gespeeld.

De huizen werden gebouwd en wij waren ons speelterrein kwijt maar er waren nog plekken genoeg waar wij ons konden vermaken.

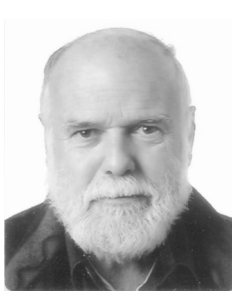
De auteurs van Nieuwbouw Eemnes

JAN DELFGOU



Geboren 15 november 1926 in Utrecht.
Gehuwd met Anneke. In 1968 kwamen twee kinderen mee naar Eemnes.
Toen werkzaam bij Philips Telecommunicatie Industrie in Hilversum
Sinds 1984 gepensioneerd.
Nog steeds actief in Eemnes als coördinator van het buurtpreventie project Raadhuislaanbuurt-Oost en als secretaris van de Stichting Openbare Bibliotheek Eemnes

HENK VAN DER HORST



Geboren 16 oktober te Amsterdam. Behaalde in 1962 zijn onderwijzersdiploma aan de Hervormde Kweekschool te Amsterdam. Hij werd erkend gewetensbezwaarde en werkte als onderwijzer in verschillende internaten voor moeilijk opvoedbare jongeren.
Hij was lid van de Amsterdamse Musical Vereniging en kwam in 1965 bij de televisie. In 1966 werd hij uitgenodigd mee te werken aan het lichtsatirisch tv programma "Farce Majeure " In 1976 ging hij met Jan Fillekers het programma Showroom maken waarna in 1983 een tweede periode Farce Majeure volgde.
Van 1987 tot 1991 bedacht en schreef en regisseerde hij ook samen met Fred Benavente en Jan Fillekers de comedyserie "Prettig Geregeld".
Na 1992 was hij betrokken bij programma's als "Het Faberikaat" en "Het Idee" en van 1994 tot en met 1998 maakte hij samen met Antoon van Hooff een serie "Ja Natuurlijk - Dierentuinen in Europa en Dierenfamilies". Sinds 1995 is hij bedenker en samensteller samen met Jan Fillekers van het traditionele NCRV-oudejaarsprogramma: "De Nationale Nieuwsquiz" ge-

presenteerd door Harmen Siezen. Tussen 1994 en 1998 schreef hij verschillende boeken o.a. "De Hennen-encyclopedie" en samen met Antoon van Hooff het boekje "Dierentuinen in Europa" uitgegeven bij uitgeverij Fontein te Baarn.

In 1996 verscheen bij uitgeverij De Arbeiderspers zijn eerste roman getiteld "Het Geuroffer".

Hedentendage freelance-televisieprogramma-maker.

JAAP GROENEVELD



Is in 1947 geboren in de gemeente Heerenveen en studeerde werktuigbouwkunde aan de HTS te Leeuwarden. Zijn loopbaan was van 1969 tot 1992 bij Philips in Hilversum, met een intermezzo voor dat bedrijf van 1974 tot 1976 bij Philips in Järfälla bij Stockholm. Van 1992 tot maart 2003 werkte hij bij AT&T Network Systems, het latere Lucent Technologies in Hilversum en Huizen, totdat verregaande inkrimping resulteerde in een vervroegde pensionering. Verscheidene jaren is hij al actief in de Historische Kring Eemnes, wat uiteindelijk resulteerde in een bestuursfunctie bij de Stichting Tussen Vecht en Eem sinds medio 2003, een stichting die op regionaal niveau de belangstelling voor de geschiedenis stimuleert.

ROM VAN DER SCHAAF



Is in 1937 geboren. Studeerde te Delft voor Elektrotechnisch Ingenieur en is in 1961 getrouwd met Else Wever.

Na een loopbaan in het ontwerp van systemen voor telecommunicatie, voornamelijk bij Philips in Hilversum, is hij in 1999 gepensioneerd.

Vanaf zijn pensionering is hij onder andere actief bij de Historische Kring Eemnes. Naast zijn taken als secretaris, doet hij onderzoek naar de historie van oude boerderijen en de bewoners. Dat heeft geleid tot diverse publicaties in het kwartaalblad.

Nieuwbouw Eemnes in 1965



ROM VAN DER SCHAAF.

Herinneringen aan de bouw van de eerste Philips-woningen in Eemnes: een groep huizen aan de Raadhuislaan, Parklaan en het Plantsoen.

Waarom gingen we naar Eemnes

Door gebrek aan haalbare alternatieven zijn wij in Eemnes gaan wonen. Zo zullen hier meer nieuwe inwoners zijn gekomen. Maar de aanleiding en afweging zal voor ieder iets anders zijn geweest. Voor ons begon dat proces eind oktober 1961. Rond het tekenen van de arbeidsovereenkomst met Philips te Hilversum kwam natuurlijk de verhuizing naar de omgeving van Hilversum ter sprake. Omdat de personeelschef Frénay nadrukkelijk wees op bouwplannen van Philips zelf in Eemnes, als een uitbreiding van het eerste stukje Raadhuislaan, gingen we daar maar eens kijken. Dat was op een mistige zaterdagmiddag in november 1961. De huizen van het stuk Raadhuislaan t/m nummer 28 waren nog maar korte tijd bewoond. Er stonden veel plassen op het nieuwe wegdek en de tuinen waren nog kaal. Het geheel maakte een mistroostige indruk. Eemnes leek het einde van de wereld. Ook de Wakkerendijk was niet aantrekkelijk; door de mist en omdat ter hoogte van Eemnes-Binnen een stuk weg was opgebroken, voor herstel of verbetering. Eemnes leek voor ons geen prettige plaats om te wonen. We konden de beslissing echter nog flink uitstellen, omdat ik eerst in militaire dienst moest.

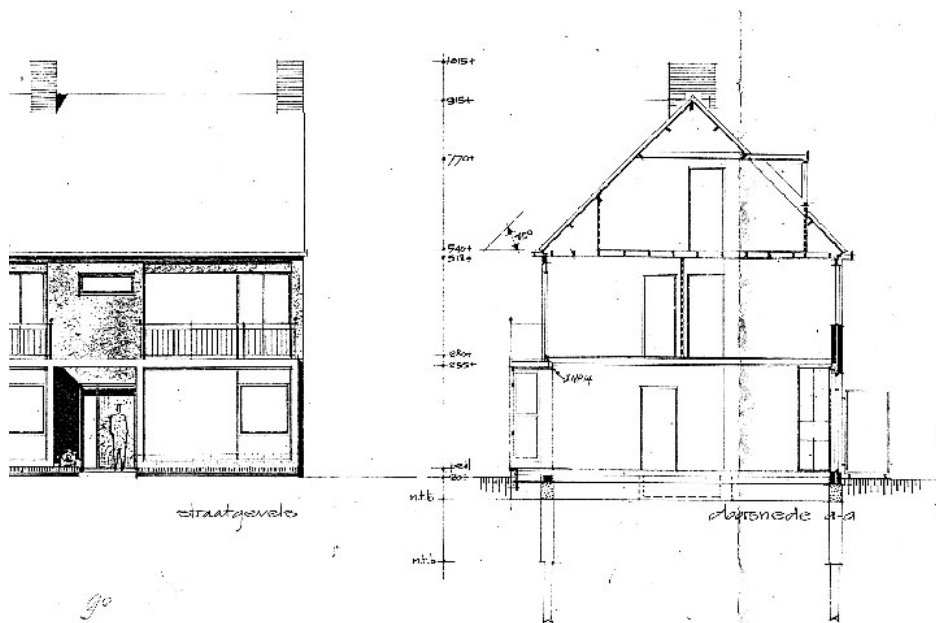
Pas in 1963 moesten we duidelijkheid krijgen over het wonen bij Hilversum, omdat ik in augustus van dat jaar daar zou beginnen. De gewenste eengezinswoning bleek voorlopig een utopie. Ons werd gevraagd om genoeg te nemen met tijdelijke woonruimte, die dikwijls beschikbaar was doordat medewerkers van Philips werden uitgezonden naar het buitenland. Bestaande huizen of nieuwbouw in Hilversum, Kortenhoef en Muiderberg bleken voor ons te duur. Toen kwam Philips (dhr Wierx) met bouwplannen van het Philips bouwbedrijf De Nieuwe Erven. Er zouden koophuizen worden gebouwd in Huizen: het zogenaamde "plan Bovenweg", dat een rij drive-in woningen met uitzicht op de Gooilandweg bood. Ook was er een plan voor Eemnes, waar een groep eengezinswoningen kwam: enkele kleine rijtjes, waarvan de zijhuizen ook garage

hadden. Dit plan omvatte ook iets grotere huizen van het type twee-onder-één-kap.

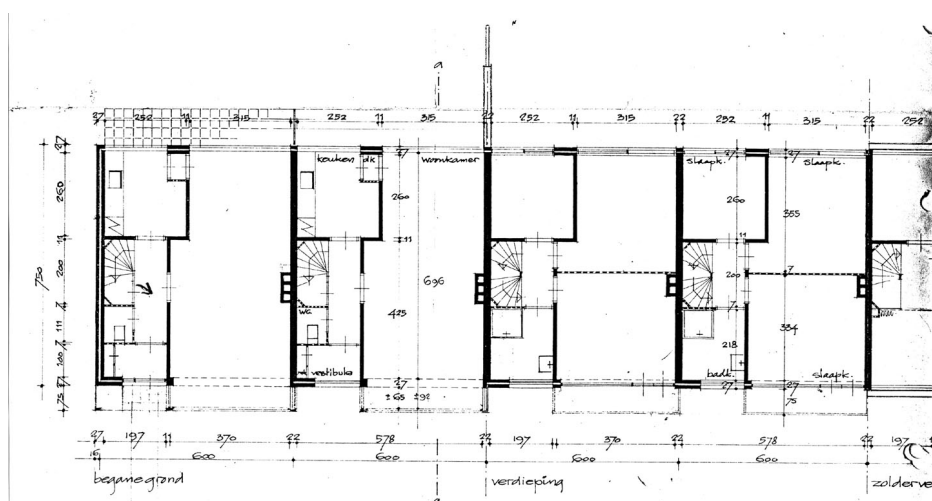
Wij hadden voorkeur voor Eemnes, omdat we liever niet een drive-in-woning hadden. Alleen de rijtjes-huizen waren betaalbaar voor ons. Dat waren totaal 13 huizen die later als adres kregen Raadhuislaan 30 t/m 42 (alleen even) en Parklaan 1 t/m 11 (alleen oneven). De 12 huizen van het type twee-onder-één-kap kregen de adressen Raadhuislaan 35 t/m 49 en Plantsoen 2 t/m 8 (alleen even). Deze grotere en duurdere huizen konden ook aan niet-Philips mensen worden verkocht. Voor de rijtjes-huizen bleek Philips precies voldoende gegadigden te hebben. Omstreeks oktober / november 1963 kwamen wij bij elkaar, onder leiding van de personeelsdienst. Er zou worden geloot voor de volgorde



De grond voor Raadhuislaan 30 t/m 42 is bouwrijp en rechts staat de bouwkeet van aannemer Loman al klaar. Foto in april 1964 genomen door Hugo Bloemkolk, vanaf Raadhuislaan 47/49. Links bij de kerktoeren staat het tijdelijke gebouwtje van de Christelijke kleuterschool.



Architect Leicher (te Maarssen) had de huizen ontworpen met ramen tot aan de grond, zodat de "welstand er uit zou stralen". Na kritische opmerkingen van de Philips-kopers, werden de vensterbanken toch maar wat hoger gemaakt, dan op de tekening.



Detail van de bouwtekeningen; versie 14-10-1963, na modificaties sedert 20-11-1961.

HKE-60

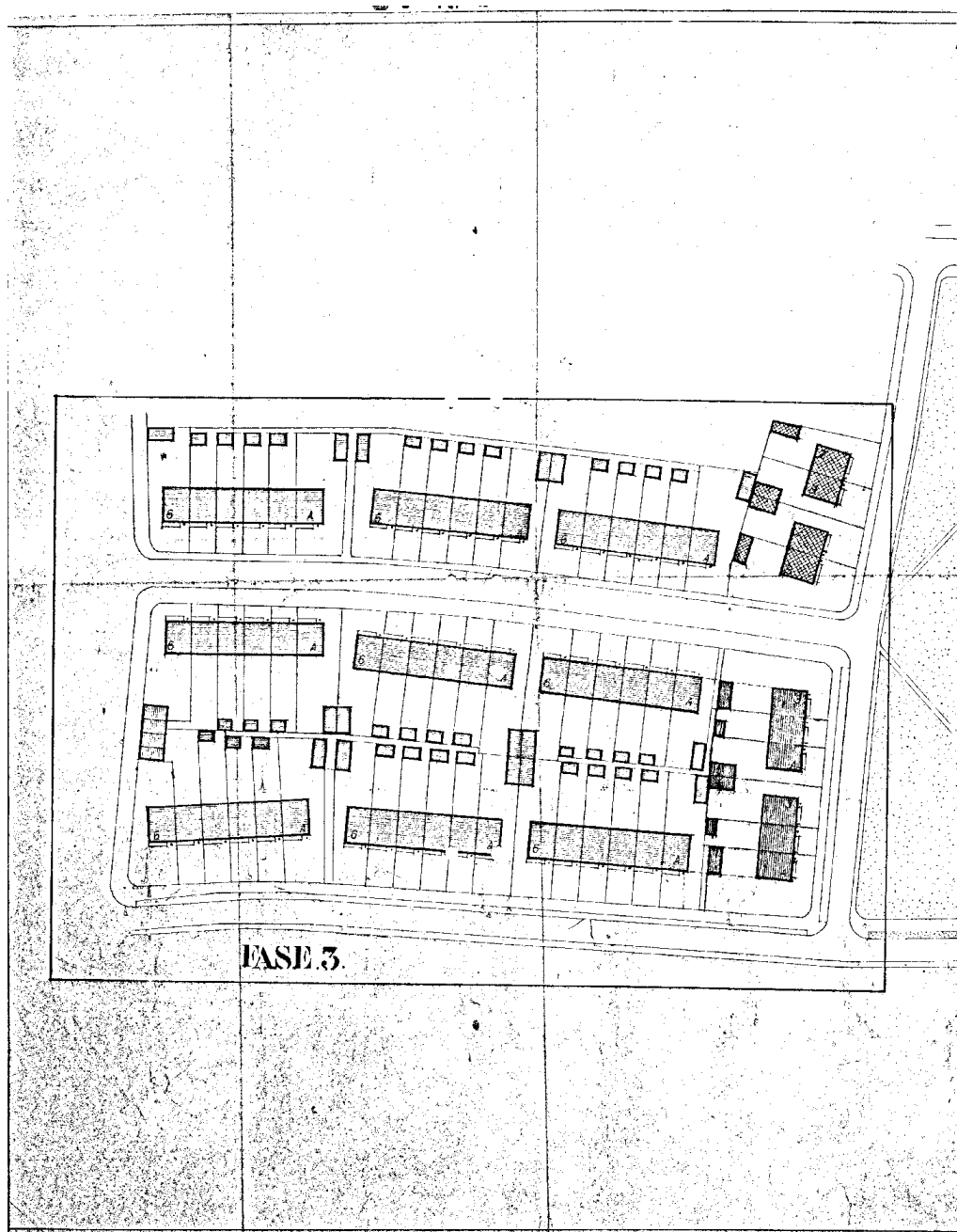


Begin september 1965 was het blokje Raadhuislaan 30 t/m 36 vrijwel gereed voor oplevering. De bouwkeet staat nog rechts van nr 30. Familie Van der Schaaf woont al op nr 38 (links). Het meisje met fiets (rechts) is Margot Koegler, die al woonde op nr 47.

van keuze. Een hypotheek van De Nieuwe Erven was beschikbaar; tot 90% van de koopprijs en tegen een rente van 3,6%, doordat Philips 2% subsidie gaf op de gangbare rente van 5,6%. De prijzen van deze huizen lagen tussen de f 37.350,- en f 43.350,- afhankelijk van garage en ligging. Voor de benodigde 10% eigen geld konden wij geld lenen van de ouders. De loting en keuze verliep zonder problemen. Ons huis kreeg het adres Raadhuislaan 38. Oplevering van de huizen werd toen verwacht in 1964. De huizen werden formeel gebouwd door fima P. ter Berg te Laren en de aannemer was firma H.M. Loman. Aanvankelijk had hij zijn kantoor en woonhuis op Waterschapslaan 4. Dat was op de hoek bij de Laarderweg, naast de Goyergracht Noord, waar sedert enkele jaren een groot nieuw wit huis staat. Voor meerwerk of wijzigingen kon je een afspraak maken met Loman. Aannemersbedrijf H.M. Loman bestaat nog, maar wordt nu gedreven door de zoon Eddy (Wakkerendijk 126).

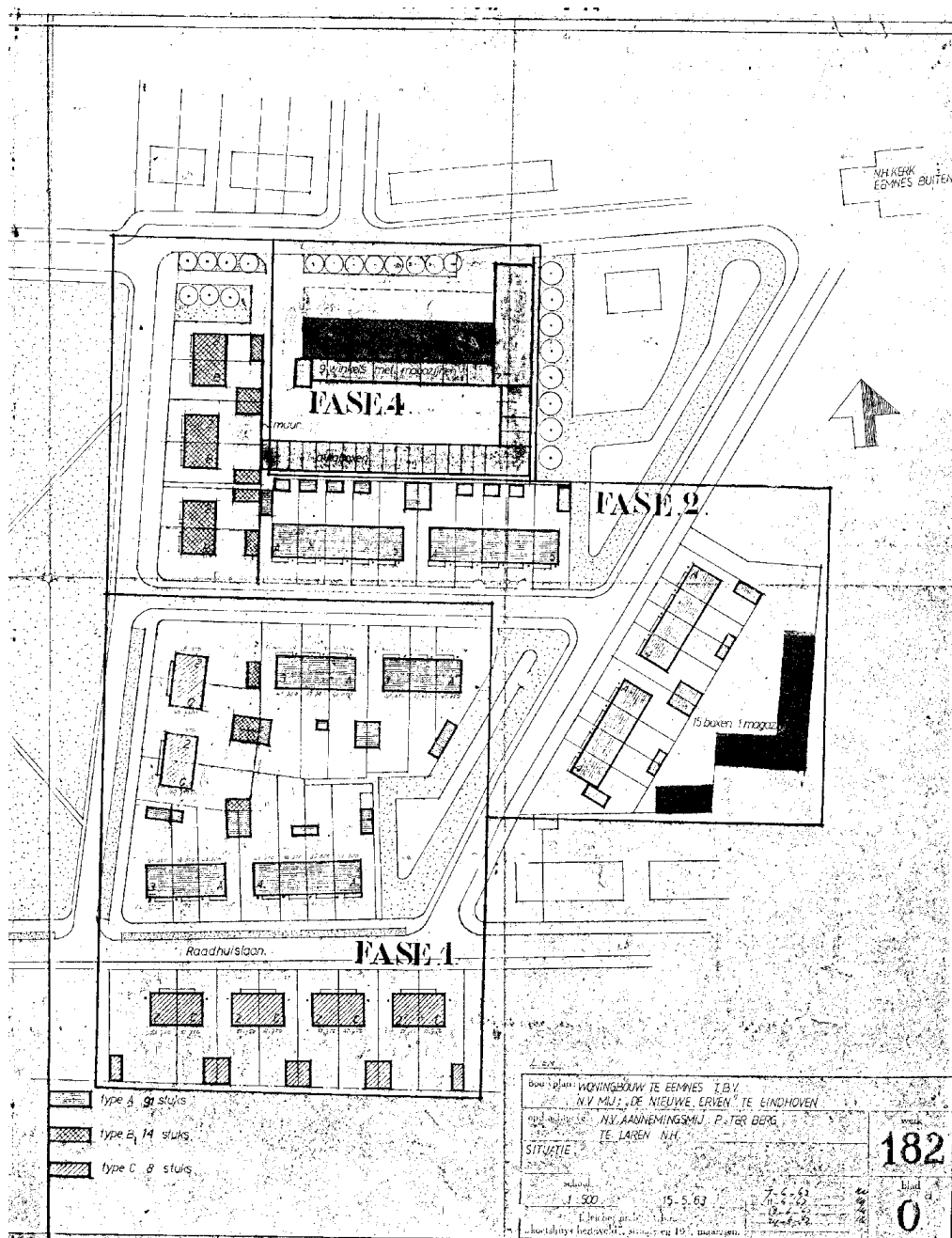
Stratenplan voor enkele bouwfasen

Bij de bouwtekeningen voor de huizen kregen we van Philips in de herfst van 1963 ook een stratenplan, dat diverse bouwfasen omvatte (zie blz 60-61). Het plan omvatte de nieuwbouw voor Philips en reikte tot en met het Plantsoen en



Stratenplan van 24-06-1963 voor bouwfasen 1965 t/m 1968

HKE-62



de Zaadkorrel. De vierde fase omvatte zelfs negen winkels, op het terrein tussen Parklaan en Braadkamp.

Voorbereiding tot de verhuizing

Er was nog meer dan een jaar om te sparen voor de inrichting. Als jong gezin maakten we ongeveer maandelijks een begroting. Al snel was duidelijk, dat we ons niet veel extra's konden permitteren. Dus geen centrale verwarming, maar een kolenkachel. Dat werd een schotse plattebuis-kachel, die zowel op cokes als antraciet gestookt kon worden. Met het oog op kleine kinderen waren we voor veel dingen heel praktisch ingesteld. Niet overbodig, want onze tweede spruit was op komst in april 1964. Zo werd voor de vloerbedekking in de woonkamer gekozen voor marmoleum, met enkele losse vloerkleden. In de badkamer kwam geen bad, maar een douche en daar naast een lavet. Handig om de kleine kinderen af te poedelen en je kon er de was in spoelen. Dat lavet was het belangrijkste meerwerk voor de aannemer. Door de beperkte woonsituatie tot die tijd, moesten we voor de woonkamer en keuken nog veel grote spullen nieuw aanschaffen. In die tijd waren er nog geen woonboulevards. We bestelden daardoor veel in Hilversum.



In september 1964 inspecteerde Diet Bloemkolk de keuken in wording; achter Raadhuislaan 34 / 36.

Toen de bouw in de loop van 1964 goed op gang was gekomen, fietste ik er zo nu en dan heen. In 1965 soms met onze oudste zoon Bas in het kinderzitje achterop. Als je opmerkingen voor de bouwer had, moest je zorgen er overdag te komen. Dan kon je uitvoerder Wim Loman spreken; de jongste broer van de aannemer. De oplevering van de huizen begon in de Raadhuislaan; zo ongeveer om de twee weken enkele huizen op dezelfde middag. Wegens twee kleine kinderen thuis, ging ik alleen naar de oplevering. Ik nam een vrije middag en fietste uit het werk direct richting Eemnes. Vooraf even de overvloedige tijd gebruikt voor een biertje in Laren bij de Boerenhofstede. Dat was toen, zeker op vrijdagmiddag, nog een ouderwets gezellig café in de voormalige boerderij.

De eerste jaren in Eemnes

Binnen een week na de oplevering waren we verhuisd, waardoor we er begin september woonden. Telefoonaansluiting hadden we op tijd aangevraagd en die was er direct. De eerste maanden viel er nog veel te klussen, zoals het be-

vestigen van gordijnrails, timmeren van een kolenhok in de garage en betegeling van het garagepad. Wegens de kosten deed je vrijwel alles zelf. De burens stonden elkaar bij met goede raad en gereedschap, waardoor je ook al snel wist bij wie je voor welke vragen kon aankloppen. Toen we op zondagmiddag in de tuin aan het spitten waren, kregen we kritische opmerkingen van geboren Eemnessers. Die avond werden er kluiten uit de pas gespitte aarde tegen de ramen gegooid. Vanuit de woonkamer had je vrij zicht over de weilanden tot aan de huizen van de Gooiergracht in Laren, want de later aangelegde Klaproos, Ploeglaan en A27 waren er nog niet. De Raadhuislaan eindigde bij de oostkant van het Plantsoen, waardoor er weinig verkeer was. Opvallend was daardoor ook de intense stilte 's avonds. Bij het damhek naast nummer 49, waar later de aansluiting van de Stadwijkssingel is gekomen, stond het paard Jetje, dat zich

graag door de kinderen liet aaien. Er was dus erg veel goeds aan de woonsituatie. Maar de wateroverlast was veel bewoners een doorn in het oog. Na de regentijd in november en december van het eerste jaar stond bij de meeste huizen het grondwater tot 10 cm onder de houten balklaag van de vloer. Bij sommigen kwam het ook in de kelder. Bij het bouwrijp maken van de grond was kennelijk een lemen oerlaag over het hoofd gezien.

Na een door Burgemeester De Bekker voorgezeten bespreking in het Hervormd Centrum, met bewoners en deskundigen, werd besloten tot drainage achter alle huizen van het blokje Raadhuislaan, Plantsoen en Parklaan. Later bleek dat onvoldoende te helpen. De overlast was pas voorbij na aanleg van dieper gelegen drainage en extra afvoer door een pompinstallatie vlak bij Raadhuislaan 49.



Zien bouwen doet bouwen. In april 1968 timmeren Bas (geb 1962) en Matthijs (geb 1964) van der Schaaf een toegangspoort voor ons huis. Thijs staat op een kistje om er bij te kunnen. Op de achtergrond de bouwkeet voor uitbreiding Raadhuislaan. Uitzicht nog tot aan Laren.

Winkels

De kruidenierswaren haalden we de eerste dagen bij de Spar (Laarderweg 51). Al snel kwamen diverse leveranciers voor bezorging aan de deur; sommige dagelijks, zoals de bakker en de melkboer. Zij hadden al in de herfst van 1964 een tocht gemaakt naar de Loosdrechtseweg in Hilversum, om zich voor te stellen en te vragen of we hun klant wilden worden. Dat waren Johan Eek (melkboer; toen nog in het witte huis met schuur op Laarderweg 12) en Co van Hamersveld, een trouwe bezorgster van bakkerij Heek (Wakkerendijk 3). Zo hadden zij veel her en der verspreid wonende nieuwkomers bezocht op hun oude adres. Voor groente en fruit kwam Griffioen van Laarderweg 134 wekelijks aan de deur. Griffioen had ook kruidenierswaren. Else haalde echter de meeste kruidenierswaren bij Raven (Wakkerendijk 11). Voor drogisterijartikelen kon je terecht bij de kruidenier Elsinga (Molenweg 8). Hij bezorgde ook aan huis, maar zijn vaste klanten waren vooral leden van de NH-kerk. Voor Slagerij Van Hees (Laarderweg 42c) kwam dochter Janny een paar keer per week om de bestellingen op te nemen en te bezorgen. In het dorp kochten we ook wel bij De Blauwe Vlam (Rozenberg, Wakkerendijk 5). Die had eenvoudige huishoudelijke artikelen, naast petroleum en klompen. Vermeldenswaard is de geldlade van



't Winkeltje en tevens woning van de familie Elsinga.

HKE-66

Herinneringen Diet Bloemkolk
(weduwe van Hugo sedert 1994).

Sprekend over de eerste tijd op Raadhuislaan 34, denk ik vooral aan de wateroverlast achter het huis. Van de keuken naar het schuurtje moesten we door diepe plassen waden. De Gemeente probeerde het water weg te krijgen met een buis naar de rioolput in het plantsoen naast nummer 30. Dat hielp weinig. Op een avond, in donker, heeft Hugo toen maar zelf gezorgd, dat het water beter de put in stroomde, via een nieuwe ingang van het riool. Verder is de gang van zaken bij de plaatsing van lantaarnpalen typisch voor het dorp in die tijd. Op een ochtend begonnen werkers pal voor ons huis een gat te graven voor een lantaarnpaal. Ik zag een probleem op ons afkomen en belde naar burgemeester De Bekker, om bezwaar te maken tegen de plaats. Hij kwam direct zelf in de straat en heeft gezorgd, dat de paal enkele meters verder kwam te staan, tussen nummer 34 en 36. Dat zou in het huidige Eemnes niet meer kunnen.

De Blauwe Vlam: een schaalte in het kastje van de gasmeter. Voordat je een verjaardag vierde, haalde je de sterke drank bij café Van der Wardt (Kerkstraat 5). De stal lag direct achter de caféruijnte en als de deur open stond zag je de koeien staan. Voor een nieuwe klant schonken de dochters van de kastelein een gratis borreltje, voordat hij met een tas vol flessen naar huis ging. Regelmatig kwam Else ook bij De Bruijn (Wakkerendijk 1; postkantoor en fietsenmaker) en bij Mika (Wakkerendijk 12; manufacturen).

De kapper voor mij werd Van Hees op Wakkerendijk 114. Ik liet me daar op zaterdagmorgen knippen. Uit de gesprekken met de andere klanten ving je dorpsen nieuwtjes op. Else ging er door de week met het wandelwagentje heen om onze twee kleuters te laten knippen. Toen was er nog geen fietspad langs de Wakkerendijk, maar ook veel minder autoverkeer. Vanaf 1969 was hij gevestigd op Wakkerendijk 11, waar eerst zijn broer Jan (†1966) kapper was, met een sigarenwinkel.

Gezondheidszorg

Dokter Smit was de enige huisarts in het dorp en deed ook nog de bevellingen. Als er een besmettelijke kinderziekte rond ging, zoals mazelen, kwam hij voor vervolgebzoek meestal niet binnen. Hij stopte even om tegen het raam te kloppen. Als het zieke kind al weer beneden op de bank lag, knikte hij goedkeurend, zwaaide gedag en hij ging dan door naar het volgende adres. Zonder veel woorden hield hij zijn patiënten dus wel in de gaten. Voor kleuters was er ook al een consultatiebureau, dat spreekuur hield in het gezondheidscentrum bij de RK-kerk. De arts wilde geen systeem met afspraken, zodat de moeders met hun kinderen in een volle wachtkamer dikwijls lang moesten wachten.

De buurt

Tussen de bewoners ontstond al snel een goede verhouding. Het waren bijna allemaal jonge gezinnen, waarvoor dit het eerste eigen huis was. De vrouwen waren ook op elkaar aangewezen. Zij waren op werkdagen gebonden aan Eemnes, omdat de meeste dan geen auto tot hun beschikking hadden. Zij hielpen elkaar bij ziekte en met klussen. Met sommige mensen klikte het zo goed, dat ze ook later vrienden zijn gebleven. Het openbaar vervoer met Eemnes was toen nog slecht: eens per uur een busverbinding met het station in Baarn. Later werd het beter door een uurdienst met Hilversum. Dat was het begin van de huidige halfuurdienst van lijn 136. Vanaf april 1966 waren wij minder op de bus aangewezen, doordat we onze eerste auto kregen.

De viering van Koninginnedag werd al snel een hoogtepunt in het jaar. Het Feestcomité wist telkens een programma te bedenken waar veel inwoners actief aan mee deden. Bovendien sprak je dan weer veel bekenden uit het dorp, die je in de wintermaanden niet had ontmoet. Het aantal inwoners was toen nog



Het Plantsoen was in 1971 nog belangrijk voor de viering van Koninginnedag. Bij de verkleedwedstrijd won de clowngroep Van der Schaaf de eerste prijs. Vlnr: Jan van der Sleet (van nr 42), Barbie Pieters (van nr 45), Maria van der Sleet, Bas, Matthijs en Marike van der Schaaf.

zo klein (ca 3000 in totale gemeente), dat de meeste bewoners elkaar van gezicht kenden. Daardoor liepen de contacten op dat soort dagen makkelijker dan in latere jaren, toen de Noordbuurt aan het groeien was. Na enkele jaren kwamen er voor ons ook wat activiteiten op gang in een soort clubverband. Toen de Rutgers van Rozenburglaan en de Zaadkorrel ook bewoond raakten, vormde een groep mannen het begin van de volleybalclub. Wij speelden wekelijks in de gymzaal van de Mariaschool. Trek- kers daarvan waren vooral Emile Lymberopoulos (later verhuisd naar Hoogland) en Fons Snijders, die later lange tijd in het bestuur van Voleem actief bleef. Een groepje dames ging wekelijks naar jazzballet in de War- rekam in Laren. Ook ontstonden er een paar informele tennisclubjes, doordat gelijkgestemden samen we- kelijks een baan huurden in plaatsen in de omgeving. Overdag gingen de mannen naar hun werk bij Philips. Sommigen vonden leuke uitdagingen in de toen sterk groeiende activiteiten van Philips Telecommunicatie Indu- strie. Daardoor kon het werk een hobby worden. Voor mij was dat ja- ren lang het geval, zodat er weinig tijd over bleef voor Eemnesser acti- viteiten.

Scholen

Voor veel nieuwkomers vormde het beperkte aanbod van scholen in Eem- nes een probleem. Onze kleuter Bas (geb. 1962) ging eerst naar Kleuter- vreugd, bij juffrouw Asmus (prot.

Herinneringen Giel en Rieneke de Groot, Zij woonden op Raadhuis- laan 32, maar zijn later opgescho- ven naar het hoekhuis op nr 30.

Onze eerste bijzondere herinnering aan het begin in Eemnes is, dat Johan Eek al bij ons in Hilversum kwam vragen of we klant wilden worden. Hij bleek een goede aan huis bezorgende melkboer en krui- denier. Voor kruidenierswaren gin- gen we vaak naar hun witte huisje aan de Laarderweg. Daar hielp meestal vader Henk Eek. Als je on- verwacht bezoek kreeg, kon je in die tijd gerust op zaterdagavond nog even aankloppen.

Rieneke werd al snel uitgenodigd om eens kennis te maken met de RK-vrouwenbeweging.

Toen ik op de eerste bijeenkomst in het RK-Vereenigingsgebouw kwam ging er fluisterend rond "dat is mevrouw De Groot". Door dat soort dingen voelden wij ons eerst als allochtonen in een vreemd land, maar het groepsgevoel van de nieuwe bewoners met hun ge- meenschappelijke problemen deed je goed. Met de kinderwagen was het altijd maar een klein rondje, want er waren maar weinig stra- ten. Een paar jaar later was de ker- mis in de straat een groot feest; naast de deur en met mensen die je kent (waar nu de bibliotheek is).

Rieneke hoeft echt niet meer weg. Door het kerkenwerk voelt zij zich helemaal opgenomen in de ge- meenschap. Giel vindt het in Eem- nes vooral ook prettig door de kleinschaligheid, die helaas aan het verdwijnen is. Zo lang de gezond- heid het toelaat blijven zij hier wo- nen.

chr. kleuterschool op Torenzicht). Daarna naar de eerste klas van de School met den Bijbel, aan de Laarderweg, waar meester Muilwijk toen hoofd was. Weldra ontstond er een actie voor een openbare school. Else was actief in de Eemnesser afdeling van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs, waarvan Ad Veth voorzitter was. Het lukte om per september 1969 de nieuwe school de Zuidwend op gang te krijgen (zie HKE 2000 blz 169-178). Door de enthousiasme leiding van het echtpaar Mol werd dat een groot succes. Al een jaar eerder was in een noodgebowtje aan de Korenschoof de openbare kleuterschool Zwaan Kleef Aan met juffrouw Henny Lamme geopend. Onze Matthijs ging er naar toe, samen met heel veel andere kinderen.

Terugblik

Wij wonen binnenkort dus 39 jaar in Eemnes. Het is ons al die tijd goed bevalen. Geleidelijk konden we ons meer comfort permitteren. Toen er in Eemnes gasleidingen werden aangelegd, lieten wij ook centrale verwarming installeren



Deze ansichtkaart van Fa. G.Rozenberg, toont het stukje Raadhuislaan met links de twee blokken van nr 30 t/m 42. Foto van mei / juni 1968. Op het balkon van nr 38 staat de wagenbak met baby Marike (geb april 1968) en voor nr 32 staat de Citroën Ami van familie De Groot.

HKE-70

(in 1967). Begin jaren zeventig leek het huis met de opgegroeide kinderen wel eens wat klein; vooral de woonkamer. Sommigen dachten aan uitbouw. Wij kozen in 1973 voor opschuiven naar nieuwbouw in de Hasselaarlaan. Later zijn onze drie kinderen uitgevlogen naar andere streken. Dat kwam eerst door studie en vervolgens door werk en huwelijk. Ze wonen nu met hun gezin in Hengelo, Gouda en Duivendrecht, maar hebben heel goede herinneringen aan hun jeugd in ons dorp. In de loop der jaren heeft Else veel Eemnessers leren kennen. Eerst door contacten via de scholen van de kinderen en door de Driesten. Later door haar werk als part-time kraamverzorgster. Nu ik gepensioneerd ben, heb ik volop tijd gekregen voor activiteiten in Eemnes, waardoor de kring van bekenden in het dorp groter is geworden. Er is intussen ook veel veranderd. Van de elf besproken winkels en zaken van de begintijd zijn er nog twee over, maar op een andere plaats. De ene is de melkzaak / kruidenier van Eek, die na Vivo en Super de Boer nu de Coöp op Torenzicht is geworden. De andere is Slagerij Van Hees, die ook naar Torenzicht is verhuisd en wordt gedreven door dochter Janny en haar man Sjoerd Schuurman. Van de negen geplande winkels ten zuiden van de Braadkamp is niets gekomen. In plaats daarvan ontstond wel geleidelijk Winkelcentrum Torenzicht. Nu wordt toch weer gesproken over winkels bij de Braadkamp.

Van de 25 pioniersgezinnen van deze bouwphase zijn er zo nu en dan personen vertrokken of overleden. Er wonen nu nog eerste bewoners in Eemnes van 10 van deze huizen. Van de destijds volwassen bewoners zijn dat (met hun oorspronkelijke huisnummers tussen haakjes) van de Raadhuislaan: mw Greve (35), mw Dikstaal (41), dhr Wetters (43), fam De Groot (32), mw Bloemkolk (34), fam Van der Schaaf (38), fam Van der Sleet (42); van het Plantsoen: fam Nugteren (2); van de Parklaan: fam Wiarda (3), fam Van Dalen (9). Van hen wonen Bloemkolk en Van Dalen nog in het oorspronkelijke huis en De Groot is één huis opgeschoven (naar nr 30).

Al met al wonen wij nu veel meer dan de helft van ons leven in Eemnes. Else en ik hebben besloten er zo lang mogelijk te blijven wonen. We leven helemaal mee met het wel en wee van het dorp. Toch zullen we nooit een echte Eemnesser worden. Dat gevoel missen wij helaas. Maar voor mij staan daar wel heel andere herinneringen uit de eerste levensjaren tegenover. Voordat we in Eemnes kwamen, woonde ik eerst in een aantal plaatsen op Java (1937 tot 1946). En van 1946 tot 1965 in Nederland vooral in Leeuwarden, Delft, Den Haag en Hilversum. Kennelijk heeft Eemnes voldoende geboden om er te blijven en er van te houden.

Nieuwbouw Eemnes in 1967

JAN DELFGOU



*Rutgers van Rozenburglaan
Parklaan-noordzijde
Zaadkorrel
Raadhuislaan-noordzijde*

Waarom viel de keuze op Eemnes?

Ik werkte bij Philips Telecommunicatie Industrie in Hilversum maar woonde in Hoofddorp. Om die afstand van 45 km dagelijks te overbruggen had ik toen wel mijn eerste auto, een Renault 4, gekocht waar ik achtenveertighonderd oude Hollandse guldens voor moest betalen, wat voor die tijd toch een kapitale uitgave betekende.

Dat dagelijks heen en weer rijden werd op den duur echter zo belastend dat gezocht werd naar een mogelijkheid van verhuizen naar Hilversum of omgeving. Die kans werd ons toen geboden doordat Philips ten behoeve van het personeel van PTI Hilversum ook in Eemnes bouwde. Een eerste fase daarvan was al begin zestiger jaren klaar gekomen en in 1967 stond fase 2, waarvan ook wij een huis konden krijgen, in de steigers.

De gemeente Eemnes had voor die bouw vergunning gegeven met onder andere te bedingen dat een deel van de nieuw te bouwen woningen door eigen Eemnesser woningzoekenden zou kunnen worden betrokken.

Het deel van het project waaraan toen actief werd gebouwd, omvatte twee blokken van vier woningen (Rutgers van Rozenburglaan) en twee blokken van vijf (Parklaan, noordzijde).

Negen blokken van zes (Zaadkorrel en Raadhuislaan, noordzijde) vormden daarna fase 3, wat het totaal op 72 woningen bracht.

In deze volgorde zijn de woningen ook gebouwd waarbij de eerste acht in de Rutgers van Rozenburglaan, waar wij dus kwamen te wonen, begin 1968 werden opgeleverd

De straat waar wij zouden komen wonen was nieuw en zou Vijverlaan gaan heten. Met die opgave hadden we alle adresveranderingen voor vrienden en bekenden klaargemaakt. Toen werd echter onverwacht besloten dat er geen vijver zou komen omdat dat bij nader inzien te gevaarlijk voor de eventueel te ver-

wachten kleine kinderen zou zijn. Dus werd het een nieuwe straatnaam, genoemd naar een oud-burgemeester Rutgers van Rozenburg en op het allerlaatst dus ook opnieuw adresveranderingen schrijven.

Alle 72 woningen van het project hebben dezelfde plattegrond en indeling met beneden achter de entree een kleine hal en een doorlopende gang naar de keuken met onder de trap naar de eerste verdieping een verdiepte kelderkast en de woonkamer. Op de eerste verdieping drie kamers en badkamer met douche. Verder een vaste trap naar de tweede verdieping waar onder het dak een volledig afgewerkte kamer met dakkapel en een grote opbergkast en een ruimte met de centrale verwarmingsapparatuur.

Het aantal garages beperkte zich tot twee per blok. Om aan die beperking tegemoet te komen werd in de oorspronkelijke opzet gedacht aan het apart bouwen van 15 garageboxen op het open terrein tussen de Rutgers van Rozenburglaan en de Jhr. C. Roëlllaan. Later heeft men daar vanwege gebrek aan belangstelling weer van afgezien.

Die eerste oplevering van de acht woningen in de Rutgers van Rozenburglaan



*Deze foto is genomen vanaf de toren met uitzicht op de Rutgers van Rozenburglaan.
(Foto Jan Out)*

verliep overigens niet zonder slag of stoot. Gepland was dat die huizen vóór de kerstdagen in 1967 klaar zouden zijn. En wij speelden daar uiteraard met alle voorbereidingen van onze verhuizing volledig op in en stonden dan ook, met bijna alles ingepakt, op tijd in de startblokken.

Toen ging die oplevering echter onverwacht niet door omdat de bouwer had verzuimd de afvoer van de huizen op het hoofdriool in de straat aan te sluiten en omdat toen onverwacht ook de vorst inviel kwam het werk stil te liggen.

Ingepakt en wel hebben we toen noodgedwongen tot februari 1968 zitten wachten.

Op de dag van de verhuizing waren er schaatskampioenschappen met Ad Schenk en Kees Verkerk, waarin ook de verhuizers waren geïnteresseerd, waarbij het werk regelmatig werd onderbroken. Die dag is het TV toestel dan ook het laatste stuk huisraad geweest dat de verhuismaterialen inging.

We werden verhuisd door Philips en die hadden diezelfde dag nog een tweede verhuizing na ons, de familie Steenbrink. (Cees Steenbrink werd later onder andere bekend als de aanvoerder/verdediger van het kampioenselftal van de S.V. Eemnes) Wij moesten daarom alles direct uitpakken want men had het verhuismateriaal en de dozen daar opnieuw voor nodig.

Daardoor was het in huis wel even één grote puinhoop. We waren echter verhuisd en dat was het meest belangrijke. En zonder inburgeringscursus konden wij aan onze integratie beginnen.

Eemnes was mij niet vreemd

Mijn Oma, de moeder van mijn vader, Willemijntje Kroeskamp, is in 1876 geboren in Eemnes en woonde in een inmiddels afgebroken huis aan de Meentweg. In 1899 trouwde zij, ook in Eemnes, met Johannes Delfgou.

Verskillende leden van de familie Kroeskamp woonden in Eemnes en een broer van mijn oma, IJbert Kroeskamp is nog koster geweest in de NH Kerk (het Dikke Torentje) aan de Wakkerendijk. In zijn jonge jaren logeerde mijn vader daar veel en alleen al door de vele verhalen van hem was Eemnes mij niet onbekend.

In een eerdere uitgave van de Historische Kring is aan de familie Kroeskamp de nodige aandacht geschonken.

De schoolkeuze voor de kinderen

In februari, midden in het schooljaar, moest voor de kinderen, Michel en Moniek, vijf en zes jaar oud, direct weer een nieuwe school worden gevonden. Wij waren voorstander van openbaar onderwijs maar omdat dat in Eemnes (nog) niet beschikbaar was, ging de zoon naar de Christelijke kleuterschool en de dochter naar de tweede klas van De School met den Bijbel, aan de Laarderweg, op de plek van de huidige Rabobank.



De Rutgers van Rozenburglaan met uitzicht op Ned. Hervormde Kerk. (Foto Jan Out)

De School met den Bijbel had zes leerjaren verdeeld over vier klassen, met twee onderwijzeressen en twee onderwijzers. Hoofd van de school was de heer Muilwijk en één van de onderwijzers was de toen jonge en in onze ogen voor die omgeving wat meer vooruitstrevende Cees van Rijdsdam.

Wij vonden de sfeer binnen die school en bij alles wat daar mee te maken had in het algemeen toch wel wat zwaar. Dat kwam onder andere tot uiting bij ouderavonden, waarbij wij geen toestemming kregen om als ouders iets voor de school in het bestuur te doen omdat wij niet over de juiste 'geloofsbrieven' beschikten. Dat was overigens ook de periode waarin nog gediscussieerd moest worden over wel of niet sinterklaas vieren en over wel of geen kerstboom. En dat met een dominee die, overigens met alle respect, de discussie het liefst uit de weg ging. Maar ja, ook zij moesten er aan wennen dat nieuwbouw nieuwe mensen

bracht en dat nieuwe mensen soms een ander mening hadden.

De openbare school (De Zuidwend aan de Raadhuislaan) kreeg toen in Eemnes meer gestalte en startte in oktober 1969 met Nienke Mol als enige leerkracht. De onvolprezen Fred Mol, die binnen de Historische Kring zijn rol heeft gespeeld, had toen nog andere verplichtingen en kwam later. Wij stonden toen opnieuw voor de keuze waarbij wij in eerste instantie besloten de kinderen voorlopig toch maar op de Bijbel-school te houden en ze niet opnieuw te confronteren met een verandering en aanpassingen.

In 1970 was de nieuwe Protestants Christelijke school De Wegwijzer aan de Ploeglaan klaargekomen en zo begon voor de kinderen het schooljaar 70/71 in een totaal nieuwe omgeving. Toen werd ook bekend dat de heer Muilwijk de school zou verlaten met de mogelijkheid dat Cees van Rijdsdam hem als hoofd zou kunnen opvolgen. Toen ons dat niet kon worden gegarandeerd maakten wij de definitieve keus voor de openbare school.

De Mariaschool als naaste buur

Het karakter van de Rutgers van Rozenburglaan werd van het begin af aan in belangrijke mate mede bepaald door een direct naast ons huis gevestigde R.K. lagere school voor jongens, de Mariaschool. Het hoofd van die school was toen de heer Bisschop die in de Jhr. C. Roëlllaan woonde.

De kinderen kwamen de school binnen via de toegang tot de speelplaats aan de Rutgers van Rozenburglaan en dat gaf dagelijks steeds een gezellige drukte.

In 1967 vond in de Mariaschool een verbouwing plaats waarbij ook de gymnastiekzaal werd gerenoveerd. Later zou die vernieuwde gymnastiekzaal voor de ontwikkeling en uitbouw van de sport in Eemnes van grote betekenis blijken te zijn, maar daar wil ik later in mijn verhaal nog op terug komen.

Het vernieuwde gebouw van de school werd in september 1968 officieel geopend.

Een grote verandering vond plaats nadat in augustus 1970 de jongensschool en de H.Hartschool voor meisjes, aan de Wakkerendijk, werden samengevoegd. Voorlopig bleven de acht klassen, vanwege gebrek aan ruimte, toen nog over verschillende locaties verspreid (Mariaschool 4, H.H.school 3 en het Hervormd Centrum 1), maar na de bouw van drie noodlokalen op het open terrein tussen de Rutgers van Rozenburglaan en de Jhr. C. Roëlllaan, in 1971, kon alles op één locatie worden gebundeld. De drukte nam toen wel toe maar daarmee ook het plezier met zoveel jeugd om ons heen.

In 1972 stopte de heer Bisschop vanwege ziekte met werken en werd hij opgevolgd door Jan Out, ook in kringen van de Historische Kring bepaald geen onbekende. Hij nam in 1979 het initiatief tot oprichting van de HKE.

Aan Jan Out hadden wij een aantal jaren een voortreffelijke buurman waarmee de soms onvermijdelijke overlast altijd goed bespreekbaar was.

Toen de Mariaschool nieuw ging bouwen en de eerder genoemde noodlokalen later niet meer voor het onderwijs werden gebruikt en leeg kwamen te staan en dus volgens bestaande afspraken zouden moeten worden afgebroken werd besloten daar de bibliotheek te huisvesten. Hiermee ging na de nodige aanpassingen op 31 januari 1981 een lang gekoesterde wens in vervulling. En wij kregen daarmee nieuwe (achter)-buren met de toegang langs ons huis.

Toen in oktober 1990 het nieuwe gebouw van de Openbare Bibliotheek Eemnes aan de Raadhuislaan kon worden betrokken, waren de noodlokalen echt aan afbraak toe. De vrijkomende grond werd later verkaveld en verkocht aan aanwonenden van de Jhr. C. Roëlllaan en de Rutgers van Rozenburglaan.

De kerk

De eeuwenoude kerk van de Hervormde Gemeente Eemnes in de Kerkstraat, de Nicolaaskerk, aan het einde van de Rutgers van Rozenburglaan, bepaalt me-

de het karakter van de directe omgeving. En zeker in de periode van de nieuwbouw, toen het zicht op de toren nog niet werd verstoord door het seniorencentrum De Bongerd.

Het was in het begin wel even wennen. Twee kerkdiensten op zondag met vooral lopende kerkgangers die ook door de Rutgers van Rozenburglaan kwamen. En als wij dan in onze tuin werkten of met de auto bezig waren, moesten wij, overigens met alle respect, nog wel eens een negatieve opmerking aanhoren.

Maar de tijden veranderen. En nu, 35 jaar later, is er voor de vele auto's op zondag amper voldoende parkeerruimte te vinden.

Een aantal nieuwkomers, van protestantse huize, werd in de zestiger jaren met de strengheid van de kerk geconfronteerd doordat zij hun pasgeboren kind daar niet konden laten dopen. Dat werd geweigerd omdat hun gedrag niet passend was.

Bevolkingsgroei

Of nieuwbouw binnen een gemeente nu meer nieuwe mensen van buiten aantrekt of dat meer mensen behoefte krijgen aan meer woningen wil ik nog in het



De Mariaschool. Rechtsboven de Rutgers van Rozenburglaan. (Foto Jan Out)

midden laten. Het zal ongetwijfeld een wisselwerking zijn. Een feit was echter wel dat de bevolking vanaf de jaren zestig in aantal behoorlijk groeide.

Op 1 januari 1960 telde Eemnes **2692** inwoners.

Twee jaar later, op 1 januari 1962, was dat gegroeid naar **2841**.

Vier jaar daarna, op 1 januari 1966, werden er al **3104** geteld.

Weer vier jaar later, op 1 januari 1970, zaten we op **3585**.

Dan zet de groei echt door en wordt op 1 januari 1974 het aantal van **5134** inwoners bereikt, om weer vier jaar later, op 1 januari 1978 een inwoneraantal van **6217** te tellen.

De bevolkingsaanwas had ook politiek zijn invloed op de samenstelling van de gemeenteraad en het aantal raadsleden. Was in de jaren vijftig en begin zestig de gemeenteraad nog volledig of in hoofdzaak confessioneel van samenstelling met leden van Protestants Christelijke en Rooms-Katholieke huize, bij de verkiezingen daarna, zo vanaf 1962 werden steeds meer afgevaardigden van andere politieke kleur gekozen.

De groei van het inwonertal had invloed op het aantal te kiezen raadsleden. Tot en met 3000 inwoners was het aantal raadsleden zeven, vanaf 1966 werden dat er negen. Bij de verkiezingen in 1970 gaf het inwonertal van 3585 (van 3001 tot 6000) recht op een raad van elf leden en in 1978, toen we met 6217 inwoners tussen de 6001 en 10.000 zaten kon het aantal raadsleden opnieuw worden uitgebreid tot dertien.

Een echte burgemeester

Eemnes had in die tijd een 'echte' burgemeester, de heer A.C.H.N.M. de Bekker. Strak in het pak, geklede jas, met hoed en handschoenen en gewapend met een wandelstok kon hij in die beginperiode statig door zijn nieuwe wijk wandelen en als een inspecteur, minzaam knikkend en met volle belangstelling informeren hoe het met ons gesteld was. Hij kon daarbij ook spelende kinderen over de bol aaien met de vraag: 'Zeg jongetje, weet jij wel wie ik ben? Ik ben de burgemeester'. En dat boezemde bij de jeugd toen veel ontzag in.

HKE-78



*De echte burgemeester
A.C.H.N.M. De Bekker*

Buurtgenoten

We hadden in 1968 de keuze uit één huisarts, dokter Smit, die toen eigenlijk al geen nieuwe patiënten meer wilde aannemen, en steeds maar mopperde dat het hem allemaal toch te druk werd en dat er nodig een collega bij moest komen. Zijn wens werd toen vervuld met de komst van de heer Th.J.M. (Theo) Beijerinck, de zoon van de bedrijfsarts van Philips Telecommunicatie Industrie in Hilversum. Theo begon zijn praktijk in de nieuwbouw aan de Parklaan nr 11.

Bij ons in hetzelfde blok woonde op nr. 10 de familie Green. Hij was een Amerikaan die als soldaat in Duitsland was gelegerd en daar zijn Duitse partner had gevonden. Later werkzaam bij Philips Hilversum kwamen ook zij in aanmerking voor een woning in Eemnes. Wat ons vooral bij is gebleven is de thuiskomst na hun regelmatig bezoek aan Duitsland waarbij de burens, op welk uur van de dag ook, altijd werden uitgenodigd de door hen meegebrachte wijnen te proeven.

De familie Lammerts van Bueren woonde op Parklaan nr. 3. Zij was een zeer ludieke vrouw die onmiddellijk begon de tuin op orde te brengen. Zij hadden eerder dan wie ook bloemen in de tuin. Allemaal grote handgemaakte kunstbloemen.

De winkelstand - een actueel onderwerp

Eemnes was in 1968 voor de dagelijkse levensbehoeften ruim voorzien van leveranciers en winkels

Zo waren er maar liefst drie bakkers:

Op de Wakkerendijk nr. 3, konden wij brood halen bij Brood - en banketbakkerij A. Heek. Op Wakkerendijk nr. 28 was de winkel van bakker Hoogland en Van de Kuinder was derde bakker met winkel op de Laarderweg nr. 44, later De Uitschieter en nu Optiek Turnhout.

Op de Laarderweg nr. 42c, in het pand waar nu dierenarts Blanken zijn praktijk uitoefent, zat slager G.J. van Hees. We herinneren ons nog de vrijage van Sjoerd Schuurman met Janny van Hees die de slagerij overnamen met later de vestiging op Torenzicht.

Melk en melkproducten werden toen nog aan huis bezorgd door Felix Zwanikken die zich later vestigde op de Laarderweg nr. 45 in de kaasspeciaalzaak De Kaasschuur.

Ook de gebroeders (B.J. en J.B.) Eek kwamen met zuivel langs en hadden hun

supermarkt de VIVO op Torenzicht. (Zuivel en levensmiddelen en dagelijks vers brood!). Van hen kregen wij al voor onze verhuizing een keurig handgeschreven briefje met de uitnodiging toch vooral langs te komen en een flesje slagroom op te halen.

Met groenten waren de gebroeders Van Oostrum actief. De winkel was op de Wakkerendijk tegenover Het Dikke Torentje en zij kwamen tevens met groente langs de deur. Ook toen ze al op Torenzicht waren gevestigd hebben ze dat nog een tijd gedaan.

Ongetwijfeld nog bij velen in herinnering is de winkel van de gebroeders Elsinga aan de Molenweg nr. 8, bij de Streefoordlaan. Een soort van drogisterij en daarbij vooral bekend vanwege hun veelzijdig aanbod. Wat daar niet te koop was, moest nog uitgevonden worden.

Er was toen ook al een rijwielhandel van de familie De Bruijn op de Wakkerendijk nr. 1. De heer De Bruijn, toen bekend als lid van de gemeenteraad en als wethouder, had op dat adres ook een postagentschap. Verder was hij een verwoed paardrijder bij de Stad- en Landeruiters



Woning van de familie Elsinga. De deur gaf toegang tot het bekende winkeltje.



Een beeld van de Wakkerendijk in de zestiger jaren. In het midden, links van garage Beuk de winkel van Raven en links daarvan de kapperszaak van Van Hees.

Naast wat nu De Hooiberg is, op de Wakkerendijk nr. 12, had ‘Tante Mieke’ toen een winkeltje, De Mika, met garen en band, naaifournituren en werkkleding. Later kwam daar een bloemenwinkel in, Bloemenservice Kremer en weer later begon Adri Hoogland daar zijn eerste verf te verkopen.

Dan de winkel van de familie Raven op de Wakkerendijk nr. 13. Een goede herinnering en een verhaal apart. Een echte buurtwinkel, met alle soorten kruidenierswaren die toen nog uitsluitend los geschept in zakken werden verkocht. Maar ook vers gesneden kaas en vleeswaren. En vooral sigaren, sigaretten en pijptabak en het in die tijd heel veel gevraagde pruimtabak. Een speciaal artikel van Raven was het los gestorte krijtwit dat op de boerderijen werd gebruikt om de deel te witten.

Op de Wakkerendijk was ook de galanteriewinkel van Rozenberg (De Blauwe Vlam) die ook potten en pannen en alles wat daarbij hoort verkocht. Dat pand ging later bijna geheel tegen de grond om opnieuw te worden opgetrokken als woonhuis en praktijk voor de huisarts Theo Beijerinck.

En dan natuurlijk het Elektrotechnisch Bureau van Jan de Lange aan de Wakkerendijk nr. 2, toen al een onmisbare factor waar je altijd voor advies binnen kon lopen.

Net als Jaap Eek, de smid, op Wakkerendijk nr. 9, waar toen al en tot op de dag van vandaag nog steeds 'alles' te koop is, terwijl Jaap altijd bereid is gebleven voor elk probleem een oplossing te zoeken.

Voor velen behoort een goed drankje tot de dagelijkse levensbehoeften en voor diegenen die dat graag buiten de deur drinken hadden we in 1968 café en slijterij 'Schipper's Welvaren' (fam. Staal) aan de Wakkerendijk nr. 21+23 en het café van de familie Van der Wardt in de Kerkstraat op nr. 5.

In de Kerkstraat ook het R.K. Verenigingsgebouw met als beheerdersechtpaar de heer en mevrouw Westerhuis die daar een schoenmakerij hadden.

En dan was er de herenkapper Henk van Hees die, toen wij in 1968 in Eemnes kwamen nog halverwege de Wakkerendijk (nr. 114) woonde en werkte. Twee jaar later verhuisde hij naar, wat toen heette, het centrum, Wakkerendijk nr. 11, tussen Jaap Eek de smid en de winkel van de familie Raven in. Hij nam de kapperszaak van zijn broer Jan van Hees over.

Nog een keer de gerenoveerde gymnastiekzaal

De renovatie van de gymnastiekzaal van de Mariaschool is, zoals ik eerder opmerkte, voor de ontwikkeling en verdere uitbouw van de sport, cultuur en recreatie in Eemnes van grote betekenis geweest. En daar hebben een aantal nieuwe inwoners van Eemnes die in de zestiger jaren in de nieuwe huizen zijn komen wonen toch een niet onbelangrijke rol in gespeeld.

In april, toen wij nauwelijks twee maanden in Eemnes woonden, en dus nog echt aan heel veel zaken moesten wennen, kregen wij onverwacht bezoek van een ons nog onbekende heer, Klaas van Dam (later raadslid en wethouder). Hij bleek bij ons in de buurt te wonen, Raadhuislaan nr. 31 en was dus in feite ook een nieuwkomer. Waarom hij juist bij ons langs kwam hebben we nooit begrepen, maar hij vertelde dat die gymnastiekzaal naast ons gerenoveerd was en dat het nu wellicht een goed moment was een gymnastiekvereniging op te richten en of wij daar aan mee wilden helpen.

Kort samengevat, hebben wij daar ja tegen gezegd; we namen contact op met het Koninklijk Nederlands Gymnastiek Verbond (KNGV) waarvan we alle raad en ondersteuning kregen.

Nadat er enige bekendheid aan onze oprichtingsactiviteit was gegeven kon er op 17 september 1968 een oprichtingsvergadering worden belegd die positief

verliep. De Eemnesser Gymnastiek Vereniging (EGV) was een feit. Gestart werd met 150 leden en ik werd gekozen tot voorzitter wat ik tien jaar ben gebleven.

Een niet vergeten opmerking van toen was dat men blij was dat er nu een vereniging was die niet Protestants of Rooms-Katholiek was. Blijkbaar was dat voor toen een doorbraak.

De allereerste avond dat de vereniging draaide, hadden we met één van de leden, een boerendochter van de Wakkerendijk, een ongeval en zaten we 's avonds met een gecompliceerde armbreuk bij dokter Smit, die daar helemaal niet gelukkig mee was. Zo van: alsof die geblesseerden van de voetbalvereniging op maandagochtend al niet genoeg zijn dan krijg je er die van de gymnastiekvereniging 's avonds ook nog bij.

In diezelfde periode werd toen ook de Volleybalvereniging Voleem opgericht.

Stuurgroep Sport, Cultuur en Recreatie Eemnes

Het voorzitterschap van EGV bracht mij in contact met andere verenigingen en



Het café van de familie Van der Wardt in de Kerkstraat (Fotoarchief HKE).

Particulier initiatief in uitbreidend Eemnes

Stuurgroep sport en recreatie opgericht

EEMNES — In het zich vernieuwende Eemnes is een kleine groep van start gegaan om een flink stuk particulier initiatief op touw te zetten. Onder de naam Stuurgroep Recreatie Eemnes wil men het gemeentebestuur de helpende hand reiken in de moeilijke tijd die ongetwijfeld komen gaat.

Bedoeling is, dat donderdagavond 12 november om acht uur in het Hervormd Centrum met de vertegenwoordigers van een groot aantal verenigingen wordt gesproken over de plannen. Wethouder J. van Tinteren heeft zich al bereid verklaard ook aanwezig te zijn en eventueel aan het werk deel te nemen.

Initiatiefnemers vertegenwoordigen al een belang bij de sport

wij onze overheid daarbij dienen te helpen. Daartoe heeft zich een actiegroep gevormd, welke zich ten doel stelt te komen tot een overkoepelend orgaan, waarin afgevaardigden van sportverenigingen en recreatieve groeperingen binnen de gemeente Eemnes zijn vertegenwoordigd. Dit overkoepelend orgaan stellen wij voor te noemen: Stuurgroep Recreatie Eemnes.

De doelstelling van deze stuurgroep zal in het algemeen moeten zijn: ten behoeve van sport en recreatie, beleiding geven aan de toekomstige breiding van Eemnes'.

Over die doelstelling en daar aan vast zit, willen we namens donderdag 12 de vertegenwoordigers groot mogelijk van gedachten

hebben, maar niet op de lijst voorke-men, kunnen contact zoeken met tijdelijk secretaris J. Delfgou, Ruigers van Rozenburglaan 16.

Gooi en Eemlander september 1970.

toen werd mij al gauw duidelijk dat er op veel fronten grote behoefte was aan meer en betere accommodatie en middelen maar dat het aan daadkracht ontbrak om daar iets aan te doen. Ik besloot toen om een poging te wagen daar verbetering in aan te brengen door daar waar mogelijk was krachten te bundelen.

Dat leidde in september 1970 tot de oprichting van de Stuurgroep Sport Cultuur en Recreatie Eemnes. In feite is dit een verhaal apart dat in detail buiten het kader van dit artikel valt. Maar er is vanuit de nieuwbouw in de jaren zeventig, met nieuwe Eemnessers zoveel in beweging gezet en zoveel tot stand gebracht dat het zeker de moeite waard is daar toch enige aandacht aan te besteden. Vooral omdat 'nieuwkomers' en 'oude' bewoners in de jaren daarna heel plezierig met elkaar zijn gaan samenwerken.

Samen met Ger Dikstaal en Henk Potman, toen de voorzitter van de grootste sportvereniging, de voetbalvereniging S.V. Eemnes, werd een plan uitgewerkt om te trachten de sportverenigingen en recreatieve groeperingen meer te laten samenwerken, waaraan de toen verantwoordelijke wethouder, Joop van Tinteren, enthousiast alle medewerking toezegde. Die gewenste samenwerking kwam toen tot stand als een stuurgroep met vertegenwoordigers van:

- *Voetbalvereniging S.V. EEMNES* (Henk Potman)
- *Eemnesser Gymnastiekvereniging EGV* (Jan Delfgou)
- *Toneelvereniging DEO ET ARTI* (Hans Vernhout uit Hilversum)
- *Landelijke Rijvereniging Stad - en Landeruiters* (Bep de Bruijn)
- *E.H.B.O.* (Theo Beijerinck)
- *Katholieke Plattelands Jongeren KPJ* (Evert de Groot)
- *Eemnesser Jongeren Katholieken EJOKA* (Jan.v.d. Wardt / Jaap Luijf)
- *Hengelsportvereniging FLEVO* (Henk Hill)
- *Tamboer - en Pijperkorps IN AETHERE MUSICA* (Jan Roeland)
- *Kinderspeeltuin Het Kinderparadijs* (Cor Vroegh)

Ook Ger Dikstaal, die geen vereniging vertegenwoordigde, bleef binnen de stuurgroep actief als coördinerend voorzitter.

In de loop van 1971 wordt de vertegenwoordiging binnen de Stuurgroep uitgebreid met

- Fred Mol, namens het *Onderwijs Contactorgaan Eemnes*,
 - Ton v.d. Wardt namens de *Volleybalvereniging VOLEEM*,
 - J.C. Cramer, namens de *Algemene Rijvereniging Eemnes en omstreken*
- en in de loop van 1972:
- A. Verhoeven, namens de dan opgerichte *Tennisvereniging Eemnes*
- en opnieuw een paar jaar later, eind 1974
- D.v.d. Steen, van *Stichting De Driesten*.

Uit een tussentijdse telling, in 1973, blijken de bij de Stuurgroep aangesloten verenigingen totaal 2390 leden te vertegenwoordigen. Daarbij zijn de 800 leerlingen van het Onderwijs Kontakt Orgaan ook meegeteld en zullen er ongetwijfeld wat dubbeltellingen zijn van personen die lid zijn van meer verenigingen.

Omdat toen van hogerhand was bepaald dat Eemnes mogelijk zou moeten uitgroeien tot een stad van 18.000 inwoners meenden de afgevaardigden binnen de Stuurgroep dat bij zo'n groei daarop, in samenwerking met de gemeente, zou moeten worden ingespeeld.

Aan het gemeentebestuur werd in juni 1971 voorgesteld allereerst de nood bij de S.V. Eemnes te lenigen en binnen het voorlopige bestemmingsplan Noordbuurt, gebaseerd op een reeds jaren durende achterstand, vier voetbalvelden en een trainingshoek te realiseren.

Ook werd aandacht gevraagd voor een sociaal cultureel centrum met een zogenaamd vergroot gymnastieklokaal. Toen werd ook al gedacht aan een grote foyer, een aantal vergaderruimten, een grote zaal met toneelaccommodatie, een bejaardensociëteit, een ruimte voor muziekbeoefening en een openbare bibliotheek.

Ook was er vraag naar tennisbanen, maar werd gesteld dat er zonder tennisvereniging geen eisen konden worden gesteld. Die vereniging moest dus eerst worden opgericht, waarvoor toen vooral Ben Steggerda zich hard maakte. Bij de gemeente werd toen ruimte voor twee tennisbanen geclaimd met de mogelijkheid naar zes banen te kunnen uitbreiden. Ben zou later binnen de Stuurgroep, als voorzitter, een belangrijke rol spelen.

Vanuit de Stuurgroep, en dan hebben we het nog steeds over 1971, werd ook al aandacht besteed aan een mogelijke ijsbaan.

En met het oog op het bestemmingsplan Noordbuurt, waar toen rekening werd gehouden met de bouw van ca. 2300 woningen werd gevraagd om een verantwoorde groenvoorziening en de aanleg van kleuterspeelplaatsen, kinderspeelplaatsen en trapveldjes

Met o.a. het doel om de sterke uitgroei van Eemnes tegen te kunnen gaan werd in 1972 door een aantal verontruste inwoners de werkgroep 'Toekomst Eemnes' opgericht. Zij dienden daartoe een bezwaarschrift in bij de Kroon, wilden het bestemmingsplan Noordbuurt terugbrengen van toen 1800 woningen naar 1300 en wilden het aantal geplande woningen voor de Zuidbuurt aanpassen. De uitvoering van een aantal plannen zou hierdoor ernstig kunnen worden ver-

traagd. Daarom wordt besloten vanuit de Stuurgroep een tegen-bezwaarschrift in te dienen.

Het duurt tot 1975, als de omstandigheden zijn gewijzigd en in feite Eemnes niet meer als groeigemeente is aangewezen, voordat de bezwaarschriften worden ingetrokken.

Eind 1973, als door mutaties binnen het bestuur van de S.V. Eemnes, Henk Potman zich terugtrekt, wordt als nieuwe afgevaardigde Ton de Visser aangewezen, die later via de Commissie Sporthal en de Werkgroep Overdekte Sportaccommodatie (Stuurgroep, Gemeente en Provincie) het nodige heeft bijgedragen aan de uiteindelijke totstandkoming van De Hilt in 1979. Ook Ton de Visser was nieuw. Hij woonde toen in de Ploeglaan.

De komst van De Hilt heeft er toe bijgedragen dat er nog een aantal verenigingen werden opgericht:

- *Badmintonvereniging Eemnes,*
- *Basketbalvereniging Eem '78,*
- *Tafeltennisvereniging Eemnes en*
- *Zaalvoetbalvereniging Eemnes '83.*

Het Eemnesser gevoel

Afsluitend kan de vraag worden gesteld wanneer je nu een echte Eemnesser bent geworden en of je daarvoor nu perse in Eemnes geboren moet zijn?

Ik ben van mening dat het daar niets mee te maken heeft. Je bent namelijk pas een echte Eemnesser als je het Eemnesser gevoel hebt gekregen en dat komt niet vanzelf. Daar moet je zelf ook wel wat voor doen.

Als ik aan het begin van dit verhaal schrijf dat wij in februari 1968, zonder inburgeringscursus aan onze integratie zijn begonnen dan zou ik dat nu willen vertalen in je zo snel mogelijk thuis willen gaan voelen in de nieuwe woongemeenschap en daarom niet afwachten, maar zelf een stap naar voren doen en kennis maken met nieuwe mensen om je heen. Daarbij vooral ook zelf belangstelling tonen voor je nieuwe omgeving, wat zich daar afspeelt, politiek en maatschappelijk, en kijken of je daar een bijdrage aan kunt leveren. Dan krijg je vanzelf dat echte Eemnesser gevoel over je en dan maakt het niet meer uit waar je geboren bent en waar je vandaan komt. Dan ben je namelijk een echte Eemnesser geworden.

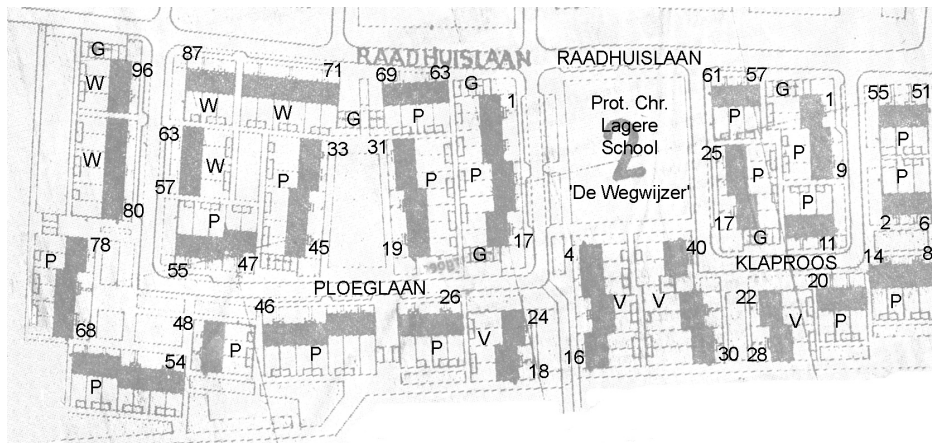
Nieuwbouw Eemnes in 1969



*Pionieren in de
Ploeglaan
en de
Klaproos*

JAAP GROENEVELD

Op 1 augustus 1969 kwam ik in dienst van NV Philips' Telecommunicatie Industrie (PTI) in Hilversum, en wel op het ooit roemruchte Electromechanisch Laboratorium (EML). Dat was in een periode dat we als HBO'ers zowat uit de schoolbanken werden gerukt. De baan had ik al in april, op voorwaarde van slagen. Bij het afronden van het aannamesgesprek kwam ook woonruimte ter sprake. Met mijn verloofde, Margreet, was de afspraak dat we niet op een flat wilden wonen, uit vrees dat we daar voorlopig aan vast zouden zitten in de toenmalige moeilijke woningsituatie. Kinderen op een flat leek ons niet goed. Personeelszaken bood flats aan in Soest of in de Kerkelanden te Hilversum, waar we direct in konden. Op termijn was er een project met eengezinswoningen in Eemnes, waarop ik in kon schrijven. Dat laatste deed ik zonder verdere overweging. Het zou later blijken het project aan de Ploeglaan en de Klaproos



Het uitbreidingsplan Ploeglaan-Klaproos (Gooi-Eemlander 7 juli 1969). Huis-nummers zijn aangegeven. Betekenis van de letters: G = Garageboxen; P = Premiehuurwoningen; V = Vrije sector huurwoningen (als P, maar ca. 50 cm breder); W = Woningwetwoningen.



De achterzijde van Ploeglaan 34 t/m 38 (links) in 1971. Net uit de steigers. Eén van zulke steigerplanken heb ik kunnen uitgraven uit de tuin, ook die van de burens. (Fam. Groeneveld-Kaiser)

te zijn. Voorlopig waren er tijdelijk te huren zogenaamde huisbewaarderswoningen van mensen die voor Philips in het buitenland zaten. Daarop dus ook maar ingeschreven, en al na een paar maanden konden we terecht, getrouwd en wel, op de J.P. Coenstraat in Hilversum. Strategisch bleek dit heel goed, want we moesten daar uit toen de huizen in Eemnes werden opgeleverd.

Hoewel het ons enigszins ontgaan is, werd er over het project wel het één en ander geschreven in de kranten. Voor dit artikel kreeg ik enkele krantenknipsels toegestopt. In de Gooi- en Eemlander van 7 juli 1969 werd het bouwplan aangekondigd met de kop “131 woningen aan Raadhuislaan – Eemnes gaat spoedig voor Hilversum en Baarn bouwen”. In artikelen van dezelfde krant in december en vermoedelijk januari of februari daarop volgend werd nader op de details ingegaan. Er zouden 22 woningwetwoningen ten behoeve van Eemnes komen. Dit zijn de woningen (W in plattegrond) met laag dak, de hoogste nummers van de Ploeglaan en de Raadhuislaan. De huurprijs van deze woningen zou f154 worden, die van de overige woningen gemiddeld f210. De overige 109 woningen waren verdeeld in 88 premiewoningen typen A en C (P in plattegrond) en 21 van een breder type in de vrije sector (V in plattegrond). Deze 109 huurwoningen werden verdeeld in: 60% voor Philips (PTI in Hilver-

sum en Huizen, Philips Phonografische Industrie (PPI) in Baarn) en 40% door de gemeenten Hilversum en Baarn.

Bij andere gelegenheden werden de woningen wel voorgeschoteld als woningen met Amerikaanse open keukens, ook wel genoemd *Best-woningen*, naar de plaats bij Eindhoven waar ze het eerst waren gebouwd. Ze waren ontworpen door het Philips Architectenbureau en al eerder in diverse plaatsen bij andere Philips-vestigingen gebouwd. Hilversum had ze ook bijna op de Hoorneboegse Hei, maar daar staken natuurvrienden een stokje voor. Philips had in een oude gasfabriek het huis helemaal opgebouwd als model om allerhande zaken uit te proberen. Er zaten, heel revolutionair, van begin af aan een afwasmachine en een koelkast inbegrepen in de huur, doch niet bij de koopwoningen. Alle woningen hadden standaard mechanische ventilatie en een verwarmingslamp in de badcel. Jan Out merkte op: *'Zelfs de WC-brillen waren van Philips'*. Daar aan kunnen we toevoegen: *'ook de stortbakken'*. Nieuw was de breuk met het gewone rijtjeshuis. Er was variatie bij de premiewoningen: hoge gevel voor met een uitbouw voor het portaal en hoge gevel achter zonder uitbouw; normale breedte voor de premiewoningen en extra brede als vrije sector huurwoningen; en natuurlijk gespiegeld. Ook werden er 45 garageboxen gebouwd voor de verhuur. Slechts vier woningen hadden bij aanvang een eigen garage.

Uit die tijd kan ik me herinneren dat er wel eens afgunstig gereageerd werd door collega's die vonden dat HBO'ers in de watten werden gelegd, terwijl anderen al jaren op een wachtlijst stonden om eindelijk eens van hun flat af te komen met de kinderen. Er stond in die tijd bij de nieuwbouw van het gebouw op de hoek van de Jan van der Heijdenstraat en de Larenseweg een groot bord met de tekst dat er veel plaats was voor hoger opgeleiden. PTI wilde groeien en de mensen houden, en had daarom niet voor niets een woningbureau onder de bezielende leiding van de heer Wiercx. Hij coördineerde allerhande geschuif met woonruimte voor medewerkers samen met de gemeenten, om met één actie zoveel mogelijk mensen tevreden te houden. Een voorbeeld hiervan was de toewijzing van een huis in Eemnes aan een collega. Hij woonde op een maisonette in Hilversum, een soort eengezinswoning met verdieping, maar dan bovenop een woning op de begane grond. De benedenburen hadden dus de tuin. Het was zijn eigendom, ooit verworven bij een actie van het Woning- en Grondbedrijf van Philips (Nieuwe Erven) tegen de bewoonde waarde (ca. 60%). Hij wilde wel naar Eemnes, maar mocht dat op voorwaarde dat hij zijn huis verkocht voor een redelijke prijs aan een Philips-medewerker. Nu was er op de afdeling een collega met trouwplannen die een huis zocht. Dat werd dus opgelost. Daar aan was in de privé-sfeer nog wel wat vooraf gegaan. Toen de bewuste collega zijn vrouw vertelde dat ze een huis in Eemnes konden krijgen, zou zij, Larense

van geboorte, gezegd hebben: “Naar Eemnes? Ik ga niet naar dat boerengat!” Inmiddels hebben ze er geen spijt van gehad in de Klaproos. Dan ging dat een beetje anders bij de familie Brockmann. Nadat Klaus Brockmann tijdelijk vanuit Duitsland bij Philips in Hilversum had gewerkt, wilde hij samen met zijn vrouw Marita wel terug. Tijdens een collegiaal bezoek bij de familie Vermeire in de Ploeglaan leken deze huizen hen ook wel wat. Ze kregen de laatste die vrij was in de Klaproos. Zij zijn inmiddels ook vast vergroeid. Wat voor hen een verbazende beleving was, je kon zo maar je achterdeur en je autodeur los laten. Dat is inmiddels wel geschiedenis geworden, helaas.

Wij hadden nog niet gekeken in Eemnes voordat we de aankondiging van de toewijzing kregen. Iedereen refereerde altijd aan de beruchte en eindeloze lange Wakkerendijk. Als ik de adviezen van Hilversummers had moeten geloven,



Op de voorgrond de auteur met hulpje en buurjongetje Carlo Walstra overtollige grond afvoeiend na het drie steken diep ompspitten van de tuin. Buurman Van der Hoff noemde dat de ‘geleidelijk bewegende loopgraaf’ die ook nog een goed bruikbare steigerplank van een meter of vier opleverde. Misschien hangt die nog in het schuurtje achter Ploeglaan 36. Inmiddels ligt aan de overkant van de sloot, iets naar links, de Mariaschool en gaat er een voetgangersbrug over de vijver. We kijken nu weer uit op dezelfde bomen in het midden, maar dan een stuk dichterbij. (Foto M.H. Groeneveld-Kaiser.)

zou ik over de Zandheuvelweg moeten fietsen en dan langs die lange dijk. Zo ver weg was Eemnes. Je kunt het ook ver maken. Over het project in Eemnes waren we af en toe op de hoogte gehouden door een aan de Raadhuislaan wonende collega, Gerrit Waale. Hij had zicht op de bouw. Er was voor de toewijzing al eens een verontrustende mededeling gekomen dat de aannemer failliet was en dat de bouw stil lag. Ook zou er materiaal verdwenen zijn. Hoe erg dat ook is, het was erger dat de financiële situatie van de aannemer niet ten goede is gekomen aan de kwaliteit van de bouw. Daar komen we later nog op terug. In december van 1970 waren volgens Jan Out als allereersten Fred en Nienke Mol, resp. hoofd en onderwijzeres van de nieuwe openbare school, op Raadhuislaan 63 en project-opzichter Rooijakkers op nr. 71 komen wonen. De woningen waren nog niet helemaal af. De Gooi- en Eemlander kopte op 16 maart 1971 bij de oplevering van de eerste woningen, de woningwetwoningen, met een halve pagina: *‘Met de “Best-woningen” in Eemnes ging het tijdens de bouw niet best – Vertraging in bouw dure strop voor huurders’*. De huurprijzen van de Philips-woningen waren met ca. f 100,- omhoog gegaan. Toen het voor ons dan zover was, mochten wij kiezen uit vijf woningen in een paar blokken rond Ploeglaan 36, ons nieuwe adres. Toen het huis was toegewezen, zijn we eens gaan kijken. Dat was de eerste keer dat we in Eemnes waren.

Gewend aan platteland, in wat verschillende vormen overigens, vielen wij niet om van de schrik. De vooroordelen van vooral stedelingen hebben we maar aangehoord met het vooruitzicht buiten te gaan wonen, vrij uitzicht alleen belemmerd door het schuurtje. Buiten wonen heeft zijn charmes. Collega Walstra, van een paar huizen verder op 44, en ik hebben elkaar geholpen met de verhuizing in augustus 1971. Het was treffend dat we om het andere huis mochten kiezen. Dat had te maken met het feit dat Philips vrij over ongeveer elk tweede huis kon beschikken, de genoemde gemeenten over het andere. Door Philips-medewerkers uit goedkope woningen in die gemeenten hiernaartoe te laten gaan konden andere woningzoekenden geholpen worden. Het verbaasde dus niet dat van de rij Ploeglaan 26 t/m 46 (even) er slechts twee niet bij Philips werkten. En dat was ook het beeld door de hele straat heen. In de Klaproos zouden naar verluid wat meer niet-Philips medewerkers zijn. Nu zou men denken, Philips was zo groot in de omgeving, je zou elkaar niet kennen. Op de afdeling EML met ca. 50 medewerkers, waar ik werkte, waren ook een aantal woningzoekenden die in hetzelfde schuurtje zaten. Kortom, in beide straten belandden uiteindelijk de collega's Van den Berg, Van Overbeek, Persijn en Walstra. Met een collega waarmee ik twee jaren op dezelfde cursus ging (Schreuder) en een klasgenoot uit Leeuwarden (Van der Meulen) als overbuurman was dit voor ons de eerste kring van bekenden.



*Voorpagina van de
welkomst-brochure van
een gedeelte van de
plaatselijke midden-
stand.
(Coll. J.V.M. Out.)*

Navraag bij enkele bekenden van het eerste uur gaf wel aan dat het beperkte winkelbestand als een gemis werd ervaren. Dat lijkt het meest te zijn blijven hangen samen met de nostalgische herinneringen aan neringdoenden aan de deur, het winkeltje van de familie Elsinga en de ruime keuze aan bakkers. Wij hebben niets gemerkt van klantenwerving in de zin van paaien met een flesje room of een bakje aardbeien, laat staan een bezoek of brief op ons Hilversumse adres. Naast de directe werving, die Van Oostrum en Eek zo bedreven tot de komst van de Noordbuurt, hebben andere middenstanders een brochure verspreid: *Welkom in uw nieuwe woonplaats Eemnes – een waardevol boek U aangeboden door de plaatselijke middenstand*. Onderaan dit artikel is een opsomming namens wie dat kwam. Ik was al gauw klant bij Van den Brink, Eek en De Lange voor diverse *non-food* benodigdheden. Omdat we nog geen kinderen hadden en allebei in Hilversum werkten, was de interactie, laat staan de binding met Eemnes, nog niet groot gedurende de eerste jaren. Dat gold bij navraag in zekere zin ook voor veel anderen. Margreet nam veel boodschappen mee uit Hilversum. Wat vergeten was, werd bij de Vivo of Elsinga gehaald. Waar anderen het hadden over kleine puntzakjes van één of ander bij Elsinga, haalden wij er de grootverpakking Klok-waspoeder. Zo zie je maar, waar een klein winkeltje groot in kan zijn.

Degenen die aan de deur kwamen vonden niemand thuis. Dat veranderde met de komst van zoon Jelger. Wij hadden bakker Heek, hoewel Hoogland ook wel probeerde zaken te doen. Griffioen kwam nog even met de groentewagen bij ons langs. Felix Zwanikken heeft het nog lang volgehouden met de melkwagen, maar hij kwam niet in de Klaproos. Hij stopte in juli 1979 en kreeg een

waar afscheid. (Zie HKE 1996, nr. 2.) Ook de schoenmaker en een eierboer kwamen regelmatig langs. Ondanks onze laconieke houding ten opzichte van het dorpse leven, ontdekten wij, die nog geen auto hadden, al snel dat het moeilijk reizen was. Dat waren we toch beter gewend. We fietsten veel, maar een beter aangesloten busdienst, ook voor bezoekende familie en vrienden zou wel handig zijn. Door de weeks, overdag, was er een uurdienst van Baarn via Laren en Bussum (niet langs het station) naar Amsterdam, met slechte aansluitingen op de treinen in Baarn. 's Avonds en 's zondags een twee-uurlijkse dienst. Met de genoemde collega's hebben we de gemeente verzocht hier wat aan te doen. Later heb ik samen met mensen van de Werkgroep Toekomst Eemnes in 1973 een degelijke vervoersenquête opgezet, waarmee onomstotelijk vast werd gesteld dat de vervoersbehoefte voor allerlei doeleinden in de eerste plaats naar Hilversum lag. Dit is beschreven in HKE 2002, nr. 2.

Met de komst van een kind veranderde in ons leven ook veel in ander opzicht. Er waren wel wat contacten met de burens, over de heg en andere gemeenschappelijke dingen. Op zeker moment had ik bedacht dat we met wat eenvoudige middelen met een aantal burens een systeem van een paar babyfoonlijnen zouden kunnen opzetten. Ik kaartte dat aan bij de naaste burens, de familie Van



Skyline van Eemnes in 1969. (Foto Jan Out)



*Blik naar het westen vanaf Ploeglaan 36/38 op de boomplantedag, vermoedelijk voorjaar 1972.
(Foto M.H. Groeneveld-Kaiser.)*

der Hoff. Dat idee werd positief ontvangen, maar op professionele wijze nog verder uitgewerkt door hem en een paar andere burens, Buys en Vermeire. Zij waren helemaal thuis in de elektronische kant van telecomsystemen. Het resultaat was dat we een systeem aanlegden met een aantal lijnen dat uniek kan worden genoemd. Er waren eerst zes lijnen. De Afdeling Bruikbare Restmaterialen (ABR) van Philips was een goede bron van benodigde materialen. Elk huis had een eigen lijn om op te ontvangen of te luisteren naar anderen. Men kon niet ongewenst afgeluisterd worden. Het systeem kon ook als intercom gebruikt worden, op voorwaarde dat de opgeroepene op de externe luisterstand stond en dus niet alleen intern naar de eigen kinderen luisterde. Bij een aantal geboorten werd de aangesloten burens kond gedaan. Dokter Beijerinck was daarvan eens getuige bij de familie Vermeire en dat al even later enkele burens aan de deur stonden om de felicitaties over te brengen. Internet is snel, maar dit was ook snel. De dokter snapte niet wat daar ineens allemaal gebeurde. Ook werden bij een feestje op de rij alle betrokken huizen afgeluisterd. Zo nodig kon opgezocht worden bij wie er één lag te huilen. Het plannen, het maken, het onderhouden en het gebruiken veroorzaakte een saamhorigheid op deze rij die als bijzonder ervaren werd. Vanaf begin 1973 dekte dit systeem Ploeglaan

26 t/m 36 (even). Uit navraag bij andere bekenden bleek dat in elk geval ook de sfeer in de Ploeglaan als geheel gezellig werd ervaren.

De bewoners van het eerste uur in het genoemde rijtje waren de families Van der Nagel (26), Notten (die wel wilden oppassen voor de burens), Buys, Vermeire, Van der Hoff, en dan wij op 36. Na het vernieuwen na blikseminslag in 1978 werden ook 38 (familie Koppen) en 40 (familie Groos, later een Engelse familie), latere bewoners, opgenomen in het net. De familie Buys was al om de garage opgeschoven naar het huis waar Vermeire uit was vertrokken. De familie Postma had het huis van Buys betrokken. Wij waren zelf van 1974 t/m medio 1976 in Zweden onder het beding dat we weer terug zouden keren op Ploeglaan 36 omdat het hier zo leuk was. Tijdens die afwezigheid had zich iets ontwikkeld waaraan de ouders en de kinderen vele mooie herinneringen hebben. De baby's waren kleuters geworden en een paar van de burens hadden onderling een Sinterklaasfeest geregeld. Niek Notten was de goedheiligman en zijn dochters waren de Pieten. Dit ontwikkelde zich tot een feest onder de hele groep aangesloten op de babyfoon, inclusief de buitenlanders die tijdelijk op 30 en 40 hebben gewoond. Op een zaterdagmiddag was er iets voor de kinderen. Dat speelde zich meestal af rond zoekgeraakte pakjes of een zoekgeraakte Sint of Piet, ergens verloren of verdwaald in het Pipo-bos achter 'kasteel' Groeneveld. De kinderen werden opgetuigd als hulp-Pieten. En als het dan allemaal weer goed was gekomen met een uiterst dankbare Sint, dan was er elk jaar bij iemand anders van de rij een spannende ontvangst en pakjesuitdeling.

's Avonds was er een surprise-avond voor de ouders in datzelfde huis. Elk paar had via loting een ander paar om op oud-hollandse wijze te bedenken met een gedicht en een klein geschenk verpakt in wat Fröbelwerk. En de babyfoon deed goede diensten. Bij de minste kik, stonden er zes of nog meer hoofden te luisteren en evenveel handen aan de knoppen te rukken om uit te vinden wie erop uit moest. Het ging niet zo ver dat het kind uit het duister werd toegesproken. Stel je voor tijdens de tijd van Sinterklaas. Met het groter worden van de kinderen en het vertrekken van gezinnen naar elders of naar een eigen huis in de Noordbuurt desintegreerde deze groep gaandeweg, hoewel er tot nu toe relaties tussen een aantal voormalige bewoners zijn blijven bestaan. De samenwerking en de vertrouwensbasis die nodig was rond dat oppassen en de ongedwongen sfeer, zoals geschetst, hebben daar wezenlijk toe bijgedragen. Geheel toevallig is er na het schrijven van de concept-versie van dit verhaal een reünie van een vijftal echtparen geweest, waar natuurlijk herinneringen zijn opgehaald.

Ook buiten deze kring had iedereen natuurlijk contacten. Dat was aarzelend



De achterzijde van Ploeglaan 26 (rechts) t/m 40 (deels, rechts) in de winter van 1975/1976. (Foto N. Buys, coll. familie Groeneveld-Kaiser).

met de gevestigde Eemnesser bevolking. Margreet heeft al snel bij de volleybal-club meegedaan. Haar ervaring van dat moment was dat het een stel meiden was dat alleen onder elkaar giebelde over hun vriendjes of zoiets. Ze was toen de enige niet-Eemnesser. Dat was voor haar dus gauw over, maar het is later allemaal weer goed gekomen. School, kerk, of verenigingsleven speelden een meer of minder grote rol, voor ieder op een andere wijze. Wat betreft de kerk kende ik, zelf niet-kerkend, in ons deel van de straat geen mensen die kerkten in Eemnes, op een enkele katholiek na. Ze kwamen allemaal van buiten Eemnes. Aan de ene kant begon de secularisatie zich al duidelijker af te tekenen, aan de andere kant werd de hervormde kerk als te streng ervaren, of door een enkele niet juist genoeg in haar strengheid. Het lijkt erop dat er weinig behoefte was aan aansluiting bij de vanouds Eemnesser bevolking. Voor ons zelf golden de peuterspeelzaal, de kleuterschool Zwaan Kleef Aan en de lagere school, de Zuidwend, vele jaren als centrale punten en de weg naar integratie. Daar ontstonden ook contacten met autochtone Eemnessers. Uiteindelijk ben ik via Fred Mol in de HKE terecht gekomen, wat geleid heeft tot hele leuke contacten, zoals bij het bouwen van de maquette van de haven.

Eerder heb ik gerefereerd aan het buitenleven. Hierover zijn nog wel een paar ervaringen te melden. Allereerst was er een regelmatig terugkerend fenomeen van rundvee (jongvee) dat door de Klaproos en de Ploeglaan werd verweid. Omdat het wijkje de verbinding tussen de weilanden verbrak was voor de betrokken boer (Makker) overpad geregeld. Er dwaalde dus ook wel eens een pink af. Ongenode gasten kwamen ook aan de achterzijde van de woningen grenzend aan de weilanden. De sloot was breed, maar niet diep genoeg. Dat wreekte zich op een paar mooie zomerse dagen. Enkele nieuwsgierige vaarsen of pinken waren door de sloot gegaan en verkenden de tuinen. Hier en daar lagen, terwijl de kinderen net even een middagslaapje deden, wat dames in bikini van de zon te genieten, tot er een paar beesten hun koppen over de heg staken. De burens waren niet blij met de wat grof uitgevallen beluchting van het gazon. Jaarlijks hadden wij een tijdje het gezellige tokkelen van de melkmachine van Makker achter ons. Met de strontvliegen waren we minder blij. Toen wij net terug waren uit Zweden moest zoonlief weer wennen aan de nachtelijke geluiden van de koeien. Een hoestende of boerende koe had hem 's nachts de stuipen op het lijf gejaagd en vervolgens in ons bed. Een tragische gebeurtenis was



Pakjesavond met de groep van de babyfoonlijn in 1979. De uittocht begon zich af te tekenen in de surprises. Er wordt wat afgeknutseld in dit dorp. (Coll. fam. Groeneveld-Kaiser.)

het in mijn armen sterven van een koe. Een kudde had zich in het voorjaar wat te veel te goed gedaan aan het verse gras met gevolg kopziekte of voorjaarsdolheid. Er was er één die vreemd deed en zo voorover in de vijver tuimelde, waar nu het stalen bruggetje is in het pad tussen Ploeglaan 32 en 34. Ik ben er toen ingesprongen om zijn kop aan de horens boven water te houden, maar het was al te laat. De goede oude Rijkspolitie maar gebeld. De rest van de koeien werd toen met stro (geen hooi) gevoerd en het kadaver ging achter de trekker. Landleven! Omdat er een keer een kind te water was geraakt, is naar verluid dokter Beijerinck eens op hoge poten naar burgemeester De Bekker gestapt om erger in de toekomst te voorkomen. Prikkelraad sierde sindsdien de boorden van de sloot.

Het verenigingsleven kwam in die tijd van groei verder tot bloei. Overbuurman Henk Morreau was één van de drijvende krachten achter de oprichting van de badmintonvereniging. Onze buurvrouw Anneke van der Hoff, die met haar man Herman eerst als huisbewaarders-echtpaar in de Parklaan had gewoond, werd aangezocht om mee te werken in het opzetten van het culturele leven. Dat gebeurde pas echt toen de eerste straten van de Noordbuurt werden bevolkt. Dit was het begin van het opzetten van *'De Driesten'*, een organisatie die culturele activiteiten voor volwassenen en de jeugd organiseerde. Ook is in die tijd de bibliotheek-voorziening van de grond gekomen, waarin enkele dames met een opleiding in die richting actief waren, de dames Lemstra en Springer. Blijkbaar werd dit eerder niet gemist. Anderen, waaronder Kees Hopstaken in de Ploeglaan, de families Fris en Van den Brand in de Klaproos, raakten verzeild in de politiek, al of niet op de voorgrond. De aanwas van buiten zorgde voor andere ideeën. Kees Hopstaken vertelde dat bij raadsvergaderingen in het oude raadhuis, bij gebrek aan een publieke tribune en bij afwezigheid van enkele raadsleden, de belangstellenden aan mochten schuiven aan de raadstafel. Ze moesten wel hun mond houden. Een merkwaardig fenomeen hebben wij zelf altijd gevonden, dat met name sommige nieuwkomers wensten om niet meer te bouwen in Eemnes, om het te houden zoals het was. Een reactie in de stijl van *'Nu jij hier binnen bent, wil je dat anderen onthouden?'* borrelde dan op. Met mate is mooi genoeg.

Een bijzonder aspect van het verenigingsleven in het wijkje Ploeglaan - Klaproos was de *Huurdersvereniging 'Wij Willen Kopen'*. Meerdere Philips-medewerkers wisten van de schappelijke verkoop van de huizen in oudere projecten, zoals reeds hierboven genoemd. Met dat in gedachten begonnen er een aantal mensen ongeduldig te worden, maar er waren ook wel redenen om gemeenschappelijk aan de bel te rukken vanuit het pure huurdersbelang. Er waren diverse aanmerkingen op de huizen. Chel Stalpers was de motor achter het

idee van het oprichten van een huurdersvereniging met de niet mis te verstane uiteindelijke doelstelling in de naam. Hij verzamelde een aantal medestanders om zich heen. Het eerste bestuur bestond uit hemzelf als voorzitter, Folkert Bruinsma, André van Daal, Til Gross, Nico van Roon, en ikzelf als penningmeester, voor zover ik me kan herinneren. Of de actie strategisch gezien zo handig was, valt achteraf te bezien. Rond 1978 werd duidelijk dat het Philips Woning- en Grondbedrijf (Nieuwe Erven) niet van plan was de huizen nog langer voor bewoonde waarde van de hand te doen. De Philips-pensioenen waren er natuurlijk ook mee gemoeid, ook belangrijk. Huizen in de Zaadkorrel en omgeving werden aangeboden voor de waarde bij vrij aanvaarden, wat het voor de bewoners in feite ook was. Voor ons en voor anderen was de lol eraf, temeer daar er hier en daar ook wel wat aan de huizen mankeerde. De financiële moeilijkheden bij de bouw hadden zich gewroken in vooral te weinig cement door het zand. Bij vorst sprongen de voegen uit de muren, die dan soms iets bol gingen staan door de expansie van het ijs in de metselspecie. Daarom zijn hier nogal wat muurdelen vervangen. Ook het pleisterwerk kon men bij een beschadiging blijven opzuigen met de stofzuiger. Er kwam geen eind aan. Het behang of de muurverf hield de boel bij elkaar, bij wijze van spreken. Wij zijn in 1980 verhuisd, evenals drie andere families van het genoemde groepje uit die tijd, goede herinneringen aan de Ploeglaan achter ons latend. Inmiddels wonen we al op de derde plek in Eemnes, op een plek die voorlopig het goede uitzicht vanaf de Ploeglaan op de weilanden meer dan vervangt. Om nooit meer weg te willen en het liefst zo te houden.



Gezicht vanaf de Eemnesser haven. Rechts het voormalige gemeentehuis van Eemnes. Links het gebouw van de Rabobank zoals dat er uit zag vanaf 1971. (Fotoarchief HKE)

Nieuwbouw Eemnes in 1972-'73



HENK VAN DER HORST

*Noordbuurt
Fazantenhof*

Nieuw Eemnes

Dat was de eerste benaming van het plan Noorderbuurt, nu Noordbuurt geheten. Op het bordje bij de bushalte aan de Laarderweg staat trouwens nog steeds Noorderbuurt.

Het is nu toch alweer bijna een generatie geleden dat er in Eemnes dit nieuwe woningplan werd bedacht. Een hele nieuwe “schil” aan de noordkant van de Laarderweg. Een groot aantal bewoners van Eemnes en speciaal van “Buiten Eemnes” aan de Laarderweg waren destijds niet zo blij met dat plan. Weg mooi uitzicht over de weilanden tot aan Huizen.

De meeste toekomstige bewoners van die Noordbuurt hadden ten tijde van al die plannen zo rond de eindjaren 60 geen idee van dat “plan” en helemaal niet dat ze daar ooit nog eens terecht zouden komen. De meesten onder hen wisten van het bestaan van Eemnes niet of nauwelijks iets af.

Er was nog lang geen sprake van een “Knooppunt Eemnes”.

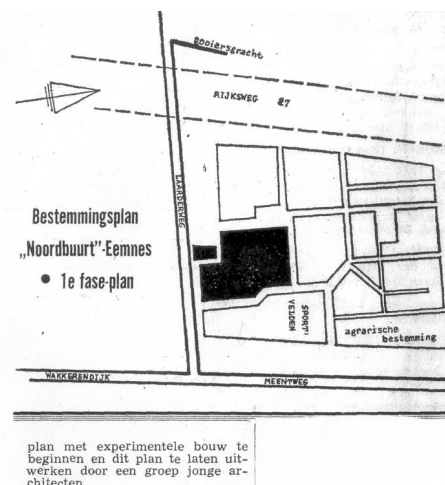
In de Gooi- en Eemlander van 8 september 1969 stond een artikel over dat “Nieuw Eemnes”.

Er was een werkgroep opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeenten Hilversum, Baarn en Eemnes. Er werd de gemeente een voorschot gevraagd van 478.000 gulden. Dat was voor die tijd een enorm bedrag. (nu ongeveer 217.000 Euro)

B&W van Eemnes wilden dan ook maar slechts voor 10% garant staan voor een eventueel niet doorgaan van het bouwplan.

Als één van de eerste bewoners van de Noordbuurt van Eemnes was ik mij helemaal nog nergens van bewust. Ik woonde en leefde in de binnenstad van Amsterdam. In hetzelfde jaar 1969 werd op steenworpafstand van ons huis “Het Maagdenhuis” Spui 21 bezet. Voor mijn werk reisde ik elke dag en soms ook 's nachts heen en weer tussen Amsterdam en

Eemnes niet zo gelukkig met drastische uitbreiding



Anders dan bij de Zuidbuurt worden er bij de uitbreiding naar het noorden wel bezwaren gemaakt.

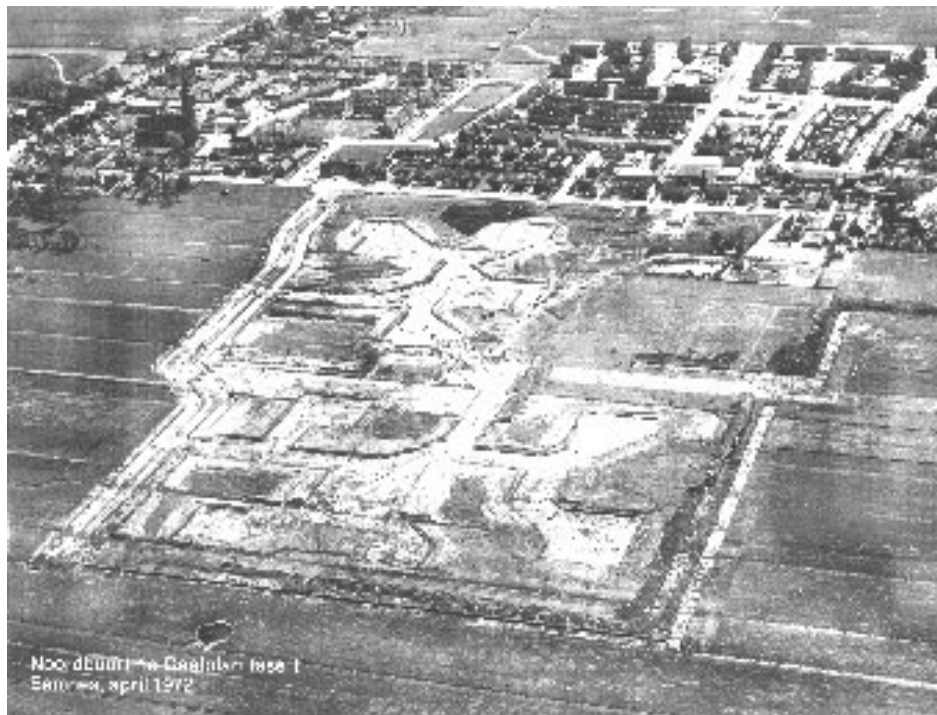
Hilversum of Naarden waar wij het grootste deel van het jaar bezig waren om ons televisieprogramma Farce Majeure te maken. In 1966 waren we daar mee begonnen. De geschiedenis daarvan kunt u vinden op www.ouwejongens.nu.

Ondertussen werd er in het rustige stadje Eemnes op een dinsdagavond in het najaar van 1969 in het "Hervormd Centrum" een nogal emotionele "hearing" gehouden over de drastische uitbreiding van Eemnes. Geen rookbommen maar wel keurig beschaafde kritiek op de plannen, want niet iedereen was erg gelukkig met de komende veranderingen. Eeuwenlang was Eemnes een kleine gemeente geweest en een grote groep bewoners vond het duidelijk niet nodig om het ineens zo snel te laten groeien. Vooral niet, omdat het moest gebeuren ten gunste van omliggende gemeenten zoals Hilversum. Import, de echte Eemneser moest er niet aan denken. Maar ja ook binnen Eemnes was er behoefte aan nieuwe woningen want er was ook in het Gooi nog steeds sprake van woningnood. Het weiland tussen Meentweg en de Gooiersgracht was een stuk grond waar gebouwd zou kunnen worden. Gedeputeerde Staten van Utrecht verwachtte van Eemnes dat er voor 1971 begonnen zou worden met de bouw van 250 woningen.

In de woning van de familie Van der Horst in het hartje van Amsterdam

kwam ten tijde van het uitwerken van een vlekkenplan in Eemnes de verheugende mededeling dat er gezinsuitbreiding op komst was. Consequentie: van drie naar vier personen. Het bovenhuis in de Runstraat drie hoog zou op den duur wel erg klein worden. Heel voorzichtig werd daarom gedacht aan verhuizen. Maar waar naar toe? Binnen Amsterdam? Veel mogelijkheden voor een grotere betaalbare huurwoning waren er niet in de binnenstad en ergens in een buitenwijk was geen optie. Weg uit Amsterdam? Ik moest er niet aan denken.

Het vlekkenplan dat in Eemnes werd besproken op de bewuste praatavond werd geleid door de burgemeester De Bekker. Vele aanwezigen waren niet gelukkig met het plan van de vlekken. Het dorp moest klein blijven. Ook het gemeentebestuur zelf bleek niet gelukkig met een drastische uitbreiding. De Bekker meldde dat het min of meer door Gedeputeerde Staten van Utrecht opgedrongen werd. Van angst voor annexatie was geen sprake, maar gewoon door



Vlekkenplan van de Noordbuurt. (1972)

De raad dubt nog:

Straten naar vogels of historie noemen

EEMENS — Langdurig hield de raad zich gisteravond ook bezig met een heel ander probleem rond de nieuwbouw: het geven van straatnamen. Het college kwam met een voorstel ter tafel, de nieuwe wegen vogelnamen te geven, maar de raadsleden bleken met die suggestie weinig gelukkig.

De heer Stoffel leken namen die herinneren aan de Eemnesser historie, waardevoller dan „onpersoonlijke vogelnamen” en ook drs. van Dam gaf de voorkeur aan de historie en zou daarvoor graag deskundigen geraad-

pleegd zien. Deze spreker wees er bovendien op, dat het streven van het college was geweest, vogels te noemen die karakteristiek zijn voor de Eempolder. Drs. van Dam kon echter zo al drie gekozen vogels noemen, waar dat niet van toepassing op was... **Eeuwigheid**

„Laten we er nog eens over praten adviseerde de heer J. van 't Klooster (KVP). „Met deze keuze ben ik het niet eens, maar ik heb op het ogenblik ook geen alternatief...” Burgemeester de Bekker vond het kennelijk een spijtige zaak. Hij memoreerde, dat de raadsleden om suggesties is gevraagd. Die zijn niet gekomen” en we kunnen niet van eeuwigheid tot zaligheid wachten... „Niettemin ging hij er mee akkoord, dat er in onderling overleg toch nog naar andere oplossingen gezocht zal worden.

Naar aanleiding van tussentijdse subsidiëring van de toneelvereniging en de drumband, drong de heer Stoffel er op aan, het hele subsidie-beleid nog eens te bekijken en er zo wat meer lijn er in te krijgen. „Een moeilijke zaak dat subsidiëren van onvergelykbare grootheden” was het commentaar van de voorzitter, die overigens mededeelde, dat het zeker in de bedoeling ligt, deze materie te (laten) bestuderen.

Gooi- en Eemlander 26 juni 1972

HKE-104

dwang van hogerhand en door het besef van woningnood. Er zou gestreefd worden naar betaalbare woningen met sportvelden en een sociaal-cultureel centrum. Maar in hoeverre dat allemaal 'realiseerbaar' zal zijn aldus De Bekker, zal de toekomst leren.

Na veel discussie hadden wij ons in 1971 uiteindelijk voor de zekerheid maar opgegeven bij de woningmevrouw van de NOS als woningzoekenden. Dat zou nog wel heel lang duren had ik in mijn achterhoofd. Zoveel goede en betaalbare woningen waren er niet beschikbaar tenslotte. Wij in Amsterdam hadden geen idee van wat er zich in Eemnes allemaal afspeelde in de tussentijd. Het salaris dat ik bij de NCRV verdiende, nadat ik mijn onzekere bestaan als freelancer had opgegeven, was er ook niet naar dat wij ons een vrijstaande villa konden veroorloven.

Ondertussen was er in het Gooise een structuurnota verschenen. Het coördinatiecollege van het gewest Gooiland kon zich wel vinden in de plannen van de gemeenteraad van Eemnes om eerst de Noordbuurt aan te pakken. Maar er moest wel een bestemmingsplan voor het zuidelijke gedeelte van die Noordbuurt worden gemaakt. Op verzoek van Eemnes was de structuurnota door de voorzitter van het gewest Gooiland drs. P.C.W.M. Bogaers opgesteld. In overleg met Laren en Blaricum en het planologisch adviesorgaan van het gewest kwam er een advies dat op 26 september 1969 werd besproken. Er waren nogal wat bezwaren. Een slechte algemene verkeerssituatie bij de Noordbuurt. Eventuele problemen voor het marine-afluisterstation in de Eempolder. Ondanks de bezwaren werd er besloten toch te starten met de Noordbuurt. Binnen de gemeenteraad waren er nogal wat vragen over de afstand tot de nieuw aan te leggen rijksweg 27 die parallel met de Gooijersgracht en de Grensweg moest gaan lopen. Is honderd meter wel voldoende was de vraag. Is er bij de planning wel voldoende rekening gehouden met de geluidshinder? Komt de eventuele spoorlijn dan niet op een te krappe ruimte tussen de Grensweg en de rijksweg 27? De conclusie was dat er nog wel wat studie verricht moest worden. Er moest wel voorkomen worden dat in de toekomst de ontwikkelde en gerealiseerde bestemmingen als niet gelukkig zouden worden aangemerkt, aldus het coördinatiecollege van het gewest Gooiland.

Op 25 juli 1972 was het zover. Om een uurtje of twaalf 's avonds moesten wij naar het ziekenhuis. Onze vriend en gynaecoloog werd gebeld en hijgend en puffend liepen wij de trappen af in de Runstraat naar de auto. Het was een zeer warme avond. Veel mensen stonden buiten café De Doffer een pilsje te drinken. Tegenover het café stond mijn auto. Dat kon toen nog. Ik ondersteunde mijn hoogzwangere vrouw op weg



HKE-106

naar de Citroën die ons naar het ziekenhuis zou brengen. Om de tien passen moest zij even stilstaan om een wee op te vangen. Het drinkend publiek ging zich met ons bemoeien en schreeuwde juichend en met geheven glas mijn vrouw bij elke stop toe. "Succes" "Maak er wat moois van" "Niet onderweg hoor" waren zo'n beetje de bemoedigende kreten die ons bereikten. Toen we uiteindelijk wegreden zwaaide het halve café ons na. De volgende dag om een uurtje of vijf was hij er. 26 juli. Onze zoon. De rijkeluiswens was in vervulling gegaan, we hadden nu een meisje en een jongen.

Ondertussen was een maandje eerder, juni 1972, de eerste paal al in de grond van de Noordbuurt geslagen. Natuurlijk door de burgervader van toen de heer De Bekker. De kaalgeslagen grond kon verder bouwrijp worden gemaakt. Het vlekkenplan werd nu duidelijk en letterlijk zichtbaar. De bouwrijpe grond kon bebouwd worden. Fase 1 van Nieuw Eemnes kon worden gerealiseerd. Tijdens een gemeenteraadsvergadering werd beslist dat aan de straten van de Noordbuurt de namen van vogels uit de omgeving zouden worden gegeven. Eerste deelplan kreeg de namen van de fazant en de patrijs: Fazanten-en Patrijzenhof want de woningen werden heel vooruitstrevend voor die tijd in hofjes verdeeld. Een aantal daarvan zou geen doorgaand verkeer krijgen. Overal werden veel plantsoenen en groenstroken met speelvelden gepland. Langs de rand van de nieuwe wijk zou uit de opbrengst van de verkoop van de woningen een recreatiestrook worden aangelegd. Kortom een nieuwbouwwijk helemaal aangepast

Eerste deelplan Noordbuurt met veel lawaai gestart

EEMNES — Vrijdagmiddag, halfvier, een historisch moment voor Eemnes en de omringende gemeenten. Toen namelijk gaf burgemeester A. C. H. N. M. de Bekker het startsein voor de bouw van 132 premiekoopwoningen in het eerste deelplan van het plan Noordbuurt. Eemnes' eerste burger zette de heismachine in werking die de eerste paal de grond in dreef. Pas echt luidruchtig werd het toen de machine halverwege stuitte op een slinger vuurwerk, die naar alle kanten uiteenspatte.

Onder de aanwezigen bevonden zich buiten de vertegenwoordigers van de Bouwonderneming „Slokker N.V.” te Huizen en de opdrachtgever, de stichting „Woningbouw 1968”, ook de vertegenwoordigers van de omringende gemeenten Blaricum en Laren, dat duidt op de belangrijkheid van de realisering van het plan Noordbuurt in de leniging van de woningnood in de Gooise gemeenten. Ook de voorzitter van het gewest Gooiland, de heer drs. P. C. W. M. Bogaers, bevond zich onder de genodigden. Burgemeester De Bekker bevestigde dit nog eens door de mededeling, dat het bouwplan een bijdrage levert aan de oplossing van de woningnood in de gehele regio.

De Gooi- en Eemlander van 1 juni 1972

HKE-107

aan de moderne tijd van de beginjaren zeventig. De eerste woningen die gebouwd werden waren zogenaamde premiekoopwoningen.

Deze huizen waren ontworpen door architect J.Kooij uit Huizen en bouwbedrijf J.Visser ook uit Huizen ging ze bouwen. Op 1 augustus zou de bouw van de eerste woningen beginnen.

In Amsterdam waren de laatste stuiptrekkingen van de provotijd aan de gang. De opstand tegen Het Gezag, liep af. Af en toe kwam de bereden politie nog opdraven om de notoire “feestgangers” te verjagen. Vanuit de luidsprekers op de politiewagens klonk dan nog een enkele keer: “In naam van de burgemeester: Verwijder u”. En dan, na de happeningen op het Spui bij het inmiddels landelijk bekende beeldje van het Lieverdje galoppeerden de politiepaarden weer door onze Runstraat terug naar het hoofdbureau.

Inmiddels had de Nederlandse Omroep Stichting net als Philips en nog een paar andere “bedrijvigheden” in het Gooi een aantal woningen in het “Nieuw Eemnes” toegewezen gekregen.

Kort na de geboorte van onze zoon kregen wij het bericht van de woningmevrouw van de NOS dat er waarschijnlijk een woning voor ons in Eemnes beschikbaar zou zijn. Een koopwoning.

Of wij nog belangstelling hadden. Na enig onderling geharrewar, want ik wilde nog steeds niet weg uit Amsterdam, besloten wij ons dan toch maar aan te melden als zijnde belangstellenden. We konden altijd nog terug én we hadden van huis uit geleerd: “onderzoekt alle dingen en behoudt het goede...” Een paar dagen later kregen we een brochure in de bus van de Stichting Woningbouw 1968 te Hilversum. Een fraaie tekening op de buitenkant en binnenin de tekst: “Aan hen die belangstelling hebben voor het project van 63 premiekoopwoningen te Eemnes”. Het zag er allemaal prachtig uit. Bij het hoofdstukje IN-SCHRIJVING stond het volgende geschreven: “Gaarne stellen wij hen die woonachtig in / of economisch gebonden zijn aan het Gooi of de gemeente Eemnes of Baarn in de gelegenheid om op dit project in te schrijven. De voorkeur voor een woning kan kenbaar gemaakt worden, indien mogelijk zal daarmee rekening worden gehouden. Teneinde de verdeling te vergemakkelijken verzoeken wij U echter 3 woningen in volgorde van voorkeur op te geven. Achteraf onjuist gebleken gegevens op het inschrijfformulier kunnen een aanvankelijke toewijzing doen vervallen”. We waren dus gewaarschuwd om geen flauwekul uit te halen. Er moest f 1000 gulden borg worden gestort onder vermelding “Eemnes II” bij de Coöperatieve Raiffeisenbank te Hilversum. De RABO bestond dus nog niet. Wij schreven in op de nummers 9,6 en 1. In die volgorde. Alle drie hoekhuizen. We hadden tenslotte in Amsterdam ons hele

STICHTINGSKOSTEN PER WONING

BOUWNO.	WONING	GARAGE	TOTAAL	JAARLIJKSE BIJDRAGE
1	f 75.350	—	f 75.350	f 1.090
2	f 73.650	—	f 73.650	f 1.360
3	f 73.650	—	f 73.650	f 1.360
4	f 73.650	—	f 73.650	f 1.360
5	f 77.000	± f 5.000	f 82.000	f 950
6	f 76.500	± f 5.000	f 81.500	f 950
7	f 73.650	—	f 73.650	f 1.360
8	f 73.650	—	f 73.650	f 1.360
9	f 76.800	± f 5.000	f 81.800	f 950
10	f 77.000	± f 5.000	f 82.000	f 950
11	f 72.500	—	f 72.500	f 1.510
12	f 72.500	—	f 72.500	f 1.510
13	f 72.500	—	f 72.500	f 1.510
14	f 72.500	—	f 72.500	f 1.510
15	f 74.200	—	f 74.200	f 1.230
16	f 74.800	± f 5.000	f 79.800	f 1.230
17	f 73.100	—	f 73.100	f 1.510
18	f 73.100	—	f 73.100	f 1.510
19	f 73.100	—	f 73.100	f 1.510
20	f 75.350	± f 5.000	f 80.350	f 1.090
21	f 76.500	± f 5.000	f 81.500	f 950

Folder Stichting Woningbouw 1968

leven al ingeklemd geleefd tussen andere mensen in aangrenzende woningen én... we bleken economisch gebonden aan het Gooi. Anders hadden we ons niet eens mogen inschrijven. Hoe we aan het geld voor zo'n huis moesten komen wisten we toen nog niet. We hadden geen rijke ouders, geen erfenissen en het werk bij de NCRV-televisie leverde ook geen kapitalen op. Om zomaar even de (in onze ogen) enorme koopsom van 75.000 of 76.000 gulden op te hoesten, vroegen we ons dus nog maar niet af. 75.350 gulden precies kostte een hoekhuis in de Noordbuurt, zonder garage.

“De toegang naar de woning is zeer royaal, bij de hardhouten voordeur is een drukbouton aangebracht voor de schelinstallatie en een aansluitpunt voor een buitenlicht”, waren enkele enthousiaste verkoopargumenten in de opgestuurde folder. Redenen om in ieder geval naar de voorlichtingsavond in feestzaal Van Saaze (Eemland) te gaan waar de aspirant-kopers voorgelicht zouden worden over het totale bouwplan, de woonsituatie en over de gemeente Eemnes.

Op die bewuste avond was er een zeer dichte mist en ik reed via de nog net zichtbare ANWB-borden van Laren (NH) richting Eemnes. Eerst de Eemnesserweg en daarna de Laarderweg waar in het begin van de bebouwde kom het etablissement opdook uit een diepgrijze deken. Ik kon bijna geen hand voor ogen zien. Nadat ik onze eend ergens onder een lantaarnpaal langs de weg had geparkeerd liep ik op de tast richting Van Saaze het onvervalste dorpscafé met een biljart en achterin een aantal kegelbanen. Uiteindelijk bereikte ik het zaaltje achter het cafégedeelte waar een groep van aspirant-kopers aanwezig was.

Voor in het zaaltje zat achter een lange tafel een aantal mannen in keurige pakken. Vertegenwoordigers van het bouwbedrijf Visser, van de gemeente Eemnes en van de Stichting Woningbouw 1968. Er was koffie met cake.

Tijdens de welkomstpraatjes van de verschillende heren keek ik even rond naar de mensen die naast, voor en schuin achter mij zaten. Allemaal potentiële burens.

Maar wie zouden er nou op nummer 2 of nummer 7 of nummer 11 komen te wonen? De voorlichting was begonnen. Prachtige huizen. Mooie nieuwe wijkindeling. Gunstige ligging. Een schitterende subsidieregeling via een rijksbijdrage. We kregen indirect te horen dat we gek waren als we niet zouden besluiten in een Visserwoning

HKE-110



Van bouwput, met zicht op de Herv. Kerk, tot de eerste huizen van de Fazantenhof

in de Fazantenhof te Eemnes te komen wonen. Tijdens de pauze begonnen voorzichtig de gesprekken van de kandidaat-kopers onderling. Overal kwamen ze vandaan. Uit Rotterdam, uit Utrecht uit Amsterdam en zelfs uit Brazilië. Een al wat oudere heer kwam op mij toelopen en zei: “U bent meneer Van der Horst?” Ik knikte bescheiden. “Als u no. 1 krijgt toegewezen dan komen wij naast u te wonen, want ik heb nummer 2 toegewezen gekregen.

Binnen mum van tijd wist ik hoe oud hij was hoe zijn vrouw heette, hoeveel kinderen hij had en waar hij allemaal voor Philips had gewerkt. Het laatst in Brazilië, vertelde hij. Hij haalde zijn vrouw die met een paar andere dames stond te praten erbij en sprak vriendelijk enthousiast: “Kijk eens, An. Dit is meneer Van der Horst van de televisie. Je weet wel. Farce Majeure. Die komt misschien wel naast ons wonen.” Nou was ik in de loop der jaren wel het een en ander al gewend, maar hier onder deze omstandigheden in een zaaltje in een in de mist ingepakt Eemnes, was toch wel een geheel nieuwe ervaring. “Waar ben ik aan begonnen”, dacht ik. “Weg uit Amsterdam. Wonen in een eengezinswoning in een gat als Eemnes ergens in the middle of nowhere”. Bijna vastberaden om toch maar niet te verhuizen reed ik na afloop van die avond weer op de tast naar de A1 terug, naar vrouw en kinderen. Naar mijn Amsterdam.

Een paar maanden later kregen we de sleutel. Ik was door de knieën gegaan. De voor een jong gezin onhoudbare leefsituatie in de binnenstad van Amsterdam en de wens naar ruimte en een leefbare plek voor de kinderen hadden mij overgehaald. Pas echt overtuigd nadat onze dochter bij de eerste bezichtiging van de nieuwe woning, door het huis via de keuken, door de tuin en daarna weer door de voordeur steeds maar opnieuw heen en weer en rond rende.

Toen de woningen verdeeld waren bleek ik inderdaad no. 1 toegewezen gekregen te hebben. Nummer 9 en 6 waren aan de kandidaat-notarissen van notaris-kantoor Stolp vergeven. Logisch zou je bijna zeggen. Daar moesten we tenslotte ook de hypotheekakten laten passeren. Naast ons op nummer 2, later 117, dus familie Comanne uit Brazilië en daar weer naast het jonge gezin Krützmänn uit Weesp. Een huis verder de heer en mevrouw Vlug met twee zonen afkomstig uit Hilversum die het huis hadden kunnen kopen omdat er ook een aantal woningen was bestemd voor vrije vestiging. Op de andere hoek huis no. 6, waar wij ook op hadden ingeschreven kwam dus de kandidaat-notaris De Haas uit Utrecht, met vrouw en zoon en een baby van een paar weken. Weer een paar huizen verder op bouwnummer 8 kwam het gezin Valk afkomstig uit Rotterdam te wonen. Hij werkte in Naarden, vandaar dat hij ook economisch verbonden was aan het Gooi. Zijn vrouw hilde bij de eerste aanblik van de

Burgemeester opende eerste woning in de Noordbuurt

EEMNES — Dinsdagmiddag jl. wapperden voor het eerst in de Noordbuurt te Eemnes de vlaggen. Op die dag namelijk werd het inwonertal van de gemeente met 16 uitgebreid. Op zich natuurlijk geen gebeurtenis van betekenis, maar wel in de dieperliggende achtergrond van het geheel. Want deze nieuwe — meest jonge echtparen — vormen immers de voorlopers van een omvangrijke groep bewoners, die in de toekomst de Noordbuurt zullen gaan bevolken en het aanzien van Eemnes in sterke mate gaan meebepalen.

Een heuglijke gebeurtenis dus en een mijlpaal in de geschiedenis van Eemnes.



Fazantenhof. Vreselijk, wonen midden in een weiland vond ze. Weg uit haar Rotterdam. Maar ook zij was na een paar maanden volledig geïntegreerd.

Doordat we allemaal jonge gezinnen met heel jonge kinderen waren, ging dat integreren snel. Het was zomer 1973 en het was warm. Iedereen was bezig in en rond het huis. Het was een zeer heterogeen gezelschap, maar de saamhorigheid groeide per dag. De kinderen speelden allemaal buiten. Er was immers in de eerste Fazantenhof geen doorgaand verkeer. Zand, er was er veel zand want het groen moest nog worden aangelegd., dus een ideaal speelterrein voor de kinderen. Bomen moesten nog worden geplant. De tuintjes voor en achter van elk huis moesten ook worden aangelegd. Al die mensen uit de grote steden wisten van hun santé niet af. We kochten van alles door elkaar. Bomen, struiken, graszoden en omdat we veel van hetzelfde wilden hebben gingen we veel gezamenlijk inkopen. Ook dat verhoogde de integratie, onderling. Na afloop van het harde werken in en rond het huis werd er een pilsje of wat gedronken en nog wel wat meer.

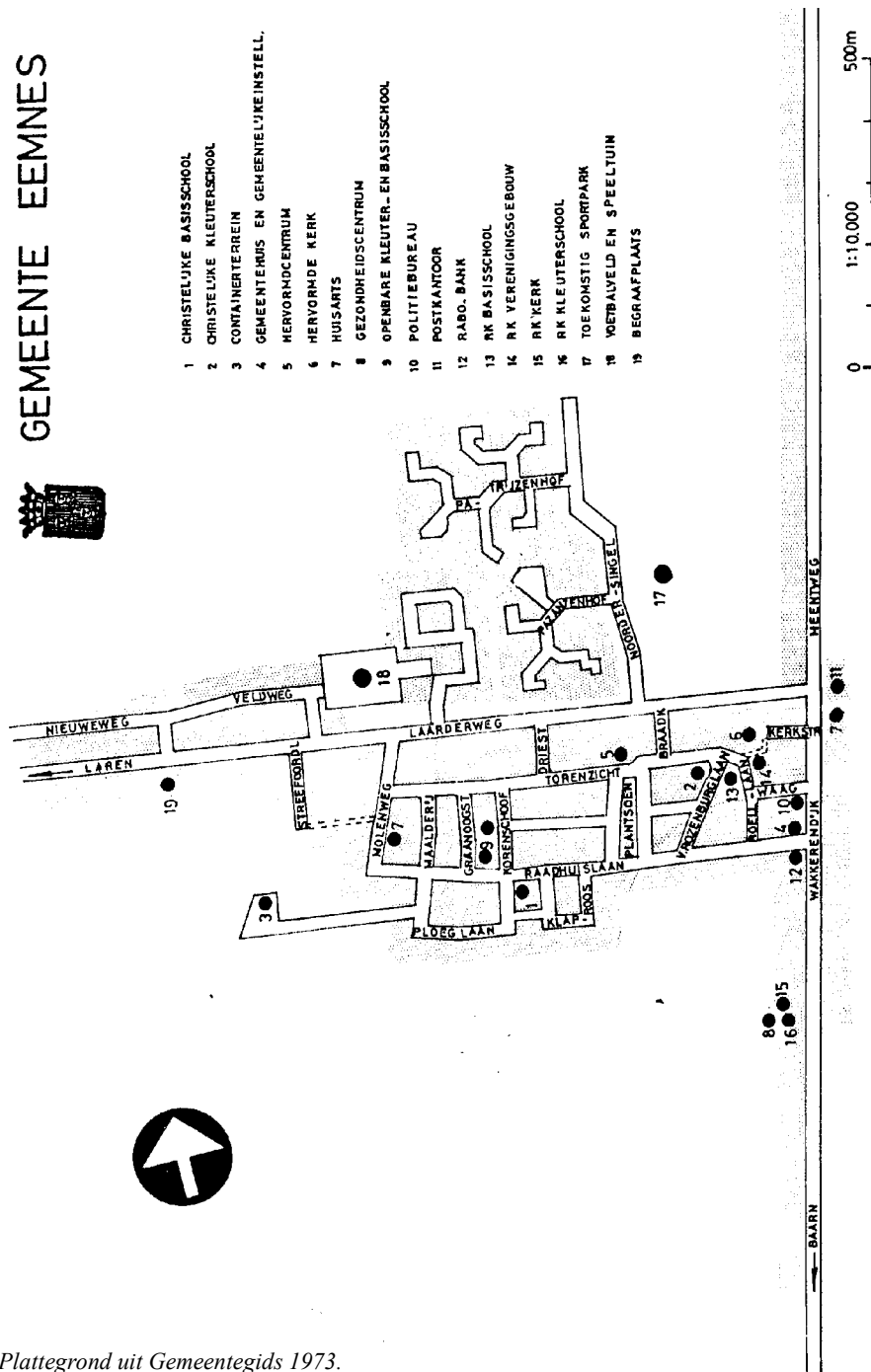
Maar de bewoners van het Hofje zoals het al snel genoemd werd vormden echt een bijna hecht gezelschap na de eerste verjaardag. Drank, eten, muziek van de Beatles en de Stones gingen door tot midden in de nacht. Het kon allemaal en iedereen was er.

Iedereen had de frustratie van het soms gedwongen verhuizen naar Eemnes van zich afgeschud. De kinderen waren bijna in ieder huis “kind aan...” Het was bijna een feest geworden om in Eemnes te wonen. De autochtone bevolking was er niet erg blij mee, dat werd de nieuwkomers wel meerdere malen te kennen gegeven. Sommige jonge oud-Eemnessers schreeuwden ons in het begin vanaf de Laarderweg toe als wij in onze tuin aan het werk waren met: “Oprotten jullie”. Het was ook niet niks, zo’n enorme verandering en toeloop binnen de min of meer besloten gemeenschap van het dorp aan het riviertje de Eem. Al die stadsmensen die zich overal maar mee gingen bemoeien, met de politiek, met het onderwijs, met de kerk, kortom met het rustige Eemnesser leven. Dat werd voor veel “echte” Eemnessers wel eens teveel. Maar het wende. Ook voor de “echte” jonge Eemnessers werd de Noordbuurt hun huis.

De politiek moest enorm wennen aan al die “import”. Tijdens belangrijke raadsvergaderingen pilde de kleine raadzaal van het toenmalige Raadhuis aan de Wakkerendijk uit. De mensen stonden in de gang. En de burgemeester moest zijn gezellige reguliere bijeenkomsten vanaf dat moment gaan aanpas-

← Op de foto in het krantenartikel v.l.n.r. burgemeester De Bekker, Mary en Ron Koopmanschap, Jan en Coby de Jong, Bart en Hennie Frieling, Piet en Ria Hilhorst, André en Tineke Jorg, Harry van Gelder + vrouw, Wil en Henk Kool, Jan en Joke van de Broek. (G. en E. 21 febr. 1973)

GEMEENTE EEMNES



Plattegrond uit Gemeentegids 1973.

HKE-114



Er waren altijd voldoende redenen om een buurtfeestje te organiseren.

sen. Want veel politieke zaken werden in die tijd tijdens informele bijeenkomsten bij een borrel of biertje beslist. Er kwam zelfs een hele nieuwe politieke groepering in Eemnes. Een samengaan van alle progressieve partijen in “Progressief Eemnes” werd een feit. Tijdens de verkiezingen van 1974 werd de toenmalige wethouder Jo van Tinteren van de PVDA lijsttrekker van dat “Progressief Eemnes”. Hij werd bovenop een boerenkar met muziek door het dorp gereden om stemmen te winnen voor de nieuwe “Haantjespartij”. O Jo, O Jo, O Joooo, Oooo Jo, werd er gezongen. Eemnes was door de komst van de Noordbuurt blijvend veranderd. En de jaren zeventig en later ook tachtig waren jaren van saamhorigheid. Verjaardagen werden uitbundig gevierd. Sinterklaasfeesten met alle kinderen van de hof. Hele voorstellingen en acts maakten de buurtbewoners met elkaar voor twaalfeneenhalf jarige bruiloften. Er werd op de melodie van het lied Waterlooplein een vast Fazantenhoflied gecreëerd. Later gingen de kinderen trouwen en vertrokken uit de Noordbuurt om ergens binnen of buiten Eemnes hun eigen leven te beginnen. En nog later gaven 25-jarige bruiloften weer aanleiding om opnieuw uitbundig te feesten. Maar er was helaas ook verdriet. Van drie bewoners van het eerste uur moesten wij met ons allen afscheid nemen.

In de loop der jaren werd de noordkant van Eemnes steeds verder uitgebreid.

Nieuwe wijken als Rietgors, Roerdomp, Scholekster, en nog een aantal andere weidevogels volgden. Nog later kwamen de “venenwijken”. Maar een feit is dat ruim dertig jaar later “onze Fazantenhof” nog steeds een goede plek is om te wonen. Er zijn nog 4 families van het eerste uur gebleven. Veel oorspronkelijke bewoners zijn verhuisd, maar het is tekenend dat verjaardagen nog steeds gevierd worden onder de eerste bewoners. Tijdens een onlangs gehouden reünie was bijna iedereen van heinde en ver gekomen en was het weer even zoals toen. Wéér die oude muziek, wéér eten en natuurlijk wéér drinken. Enkele kinderen van de eerste “Fazantenhoffers” wonen nu in het huis van hun ouders. De tweede generatie groeit nu op op die unieke plek in Eemnes. De sfeer van gezelligheid, van saamhorigheid en de sociale controle is er onder al die “nieuwe” bewoners nog steeds. Nog steeds waarschuwen wij elkaar nog als de lichten van een auto zijn blijven branden, of als er iemand vergeten heeft de container buiten te zetten. Het blijft een vreugde om hier te wonen in de Fazantenhof in Eemnes. Daarom hopen de meesten van hen dan ook, dat dát heel lang zo zal blijven.

GEVRAAGD

Medewerkers voor de verzorging van het

FOTO-ARCHIEF

van de Historische Kring Eemnes

Werk:	foto's sorteren, uitzoeken wie er op staan en wanneer de foto's gemaakt zijn
Werkomgeving:	geheel zelf te bepalen
Beloning:	goede werksfeer en gezellige medewerkers. Het nageslacht zal u dankbaar zijn voor uw inzet.
Interesse?	Neem contact op met Henk van Hees, telefoon 035-5389849.

Het Eemnesser dialect

In 2003 stond in enkele nummers van het kwartaalblad een aantal multiple choice vragen over het Eemnesser dialect. Gezien het geringe aantal reacties waren de vragen blijkbaar erg moeilijk te beantwoorden. Dus gooien we het nu over een andere boeg!

U krijgt nog wel de antwoorden bij de vragen van de vorige keer.

Maar vanaf nu stappen we over op een ander spoor.

Één van de doelstellingen van de werkgroep dialect, is het vastleggen van het Eemnesser dialect zoals dat in de jaren zestig van de vorige eeuw werd gesproken. Inmiddels hebben zich een aantal Eemnessers bereid verklaard, om in hun dialect te vertellen over vroeger. Uiteraard zijn we op zoek naar anekdotes uit die tijd en naar verhalen over markante personen die hier toen woonden! Hierbij moet u denken aan illustere Eemnessers als Ant Koppen, Gart Riest, Abraham, Dove Piet, Tinus de Toeter en nog vele anderen. Maar ook specifieke woorden of gebruiken uit die tijd, willen we graag boven tafel krijgen.

Maar uiteraard ook verhalen over het boerenleven van toen, welke attributen gebruikt werden om het land te bewerken, maar ook hoe men op basis van oude boerenwijs-

heden weersveranderingen kon voorspellen. Voorbeeld: als er kraaien op de oppers hooi gingen zitten die in het weiland stonden, dan wist de boer dat er regen kwam en dat het hooi dus zo snel als mogelijk binnengehaald moest worden.

In die tijd waren nog stropers actief en werden er illegaal fuiken uitgezet in weteringen en waaiers. Het jagen was aan veel minder regels gebonden dan tegenwoordig en het kan haast niet anders dan dat dit zal leiden tot boeiende verhalen. Maar ook hoe het leven was op school, waar amper 50 jaar geleden nog klompenrekken in de gang stonden en de scholieren op klompsloffen in de klas zaten. Enfin, we hebben gespreksstof genoeg!

Wat wij vervolgens gaan doen is deze gesprekken op band opnemen en na instemming van de geïnterviewden, worden alle verhalen op een CD gezet. De planning is dat wij geïnteresseerden eind september tegen kostprijs deze CD kunnen aanbieden.

Wilt u hieraan meewerken? Het kan nog!

Bel dan Gerard Bisschop (035 - 5311809) of Wim Hilhorst Jzn (035 - 5310152)

Onderstaand de antwoorden op de

woordenlijst van Betty en Gerard Makker uit het kwartaalblad van september j.l. Omdat wij ook niet van alle woorden de betekenis wisten, hebben we voor de zekerheid nog maar een keer gebeld met Gerard.

1. Groos betekent trots.
2. Knopen is een ander woord voor vloeken, of te wel 'vleuken'.
3. In Eemnes wordt met een zog een klein varkentje bedoeld.
4. Keuen zijn varkens.
5. De wees is de loopruimte achter de groep.
6. Een bul is een jonge stier.
7. Een zweel is een rij hooi waar oppers van worden gemaakt, die vervolgens met de hooivork op de hooiwagen werden geladen.
8. De dam is het erf van een boerderij.
9. Verkampen is het vee naar een ander weiland brengen.
10. Een borg is een gecasteerde mannetjes big.
11. Koert is Ridderzuring, een vervelend onkruid in grasland! Ook in Eemnes wel Koerse Struke genoemd.
12. Malleur is pech.
13. Wiersen zijn rijen gras die ontstaan tijdens het maaien.

In Eemnes werd vaker gesproken over 'zwad' om een vers gemaaid rij gras aan te duiden. Deze werd vervolgens met een zgn. 'zwadkeerder' omgerold om ook de onderkant door de zon te laten uitdrogen. Inmiddels hebben wij informatie gekregen dat de loopruimte achter de groep ook wel 'de gang' genoemd

zou worden en dat de wees de plek is waar de koeien vroeger op stonden of lagen als ze op stal stonden. Wie het weet, mag het zeggen! Wij houden ons aanbevolen voor uw reacties. In onze buurgemeente Bunschoten wordt met de wees de voederoot voor de koeien op stal aangeduid, terwijl de Eemnessers het in dat geval over 'de Sul' of 'de zeul' hebben.

Boudewijn Quint wist overigens dat een bul een stuk is, dat uitgaat van pausen en kerkvorsten! Maar in de context van het Eemnesser dialect vermoedde hij dat het een varken zou zijn, helaas En Rom van der Schaaf vermoedde dat een Borg een statige woning of hoeve is en daar heeft hij groot gelijk in. Met dien verstande dat deze benaming niet in het Eemnessers, maar in het 'Goud Geef Grunnings' gehanteerd wordt

Inmiddels zijn we zover, dat u kunt inschrijven op dit 'collectors item'. De cd gaat € 5,- kosten; dat is geen geld voor bijna een uur nostalgische verhalen in Eemnesser dialect!

U kunt nu al intekenen, en wel bij Mary van der Schaal. bij voorkeur schriftelijk: Watersnip 14, 3755 GL Eemnes, onder vermelding van CD Eemnesser Dialect. De sluitingsdatum is 1 september 2004.

De 1^e cd zal feestelijk overhandigd worden op 30 september, om 20.00 uur in de Oudheidkamer.

U hoort er nog van!

Werkgroep Dialect

IN MEMORIAM

**HENNY VAN RAAIJ-BREIJ
1930-2004**

Op zaterdagmiddag 15 mei jl. is er een einde gekomen aan het leven van Henny van Raaij-Breij. Ze stierf in 'De Wiekslag' in Soest waar ze de laatste jaren de verzorging had gevonden die bij haar paste.

Vele jaren woonde Henny met haar man Ben en dochter Wilma aan de Zaadkorrel in Eemnes. Ben was altijd zeer actief binnen onze Historische Kring. Hij was bestuurslid en verzorgde vele jaren vol toewijding ons kwartaalblad.

Henny was een gewaardeerd gastvrouw in onze Oudheidkamer. Ze was altijd inzetbaar: een charmante en bescheiden vrouw, een gastvrouw in de ware zin van het woord.

Nadat Henny in 1999 een hersenbloeding had gekregen verdween ze uit ons beeld maar niet uit ons hart. We blijven haar dankbaar voor de inzet voor onze Historische Kring Eemnes.

We wensen haar dochter Wilma veel sterkte nu ze alleen verder moet. Wilma heeft het de laatste jaren niet gemakkelijk gehad in de begeleiding van haar moeder.

Wij blijven ons Henny en Ben herinneren als twee mensen die op bescheiden wijze altijd klaar stonden voor de Historische Kring Eemnes.

Henk van Hees

Wie doet er mee? Wie weet er van?

Rubriek waarin staat met welke onderzoeken en projecten onze leden bezig zijn. Iedereen die erin geïnteresseerd is om mee te doen en die kan helpen aan materiaal kan contact opnemen met de desbetreffende personen:

Livia van Eijle, Geuzenweg 284, Hilversum, tel. 5882835

is bezig met:

- klederdrachten van Eemnes en omgeving. Wie helpt mee uit te zoeken wat er vroeger in Eemnes aan klederdrachten gedragen werd. We hebben heel mooie inventarisatie-formulieren. We zoeken alleen nog een paar mensen erbij om ze in te vullen. Dit met de kleding in de hand of aan de hand van oude foto's.

Wie helpt?

Wiebe van IJken, tel. 5389367

Bertie van Wijk-Blom, tel. 5314689

Henk van Hees, tel. 5389849

zijn bezig met:

- het aanleggen van een verzameling bidprentjes van mensen die in Eemnes gewoond hebben. U kunt ons al een plezier doen wanneer u de mogelijkheid biedt om kopietjes te laten maken van uw bidprentjes.

Henk van Hees,

Kerkstraat 15, tel. 5389849

Bertie van Wijk-Blom,

Raadhuislaan 39, tel. 5314689

zijn bezig met:

- de familie Hoofd
- de familie van ('t) Klooster
- De familie Fokken

Gevraagd:

o.a. familie verhalen, foto's, familie-berichten.

Inleveren kopij

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 augustus 2004.

HKE-120

Handgeschreven of getypt naar M. Achthoven, Laarderweg 71; op diskette naar J. Smids, Graanoogst 3.